

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNÍ A HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor Penitenciární péče
(kombinace):

Zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody
Employment of Convicts

Bakalářská práce: 09–FP–KSS-4035

Autor:

Martin Beneš

Podpis:

Adresa:

Vtrná 913/4
357 31, Horní Slavkov

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Nádvorníková

Konzultant:

Počet

stran	graf	obrázk	tabulek	pramen	příloh
63	19	0	7	19	3

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Martin Beneš
adresa: Větrná 913/4, 357 31 Horní Slavkov
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody**
Název BP v angličtině: **Employment of Convicts**
Vedoucí práce: Mgr. Lenka Nádvorníková
Konzultant:
Termín odevzdání: 15. 4. 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20. 3. 2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): _____

Datum: _____

Podpis: _____

Název BP: ZAMĚŠTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH VE VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Nádvorníková

Podpis:

Cíl: Analýza současného stavu zaměstnanosti ve Věznici Horní Slavkov

Požadavky: 1 Analýza odborné literatury a vymezení základních pojmů souvisejících se zaměstnáváním osob ve výkonu trestu odnětí svobody
2 Zpracování teoretické části bakalářské práce
3 Sestavení harmonogramu průběhu tvorby praktické části bakalářské práce, provedení průzkumu
4 Vyhodnocení průzkumu
5 Vytvoření závěru a navrhovaných opatření

Metody: Analýza sekundárních zdrojů, metoda dotazování

Literatura: BUCHTOVÁ, B. Nezaměstnanost. 1. vydání. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8
HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. 1. vydání. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X
KREBS, V. a kol. Sociální politika. 3. vydání. Praha: ASPI, 2005. 504 s. ISBN 80-7357-050-5
MATOUŠEK, O. Metody a řízení sociální práce. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 384 s. ISBN 80-7178-548-2
VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 3. vydání. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-678-0
České vězeňství. Vězeňská služba České republiky. Praha, 2003 -. ISSN 1213-9297

Právní předpisy:

Zákon č. 169/1999 Sb. ze dne 30.6.1999 o výkonu trestu odnětí svobody, dostupný z URL:

http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1999/169999/Sb_169999_-----_php

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb. ze dne 21.12.1999, kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, dostupný z URL: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/345-99.htm>

Zákon č. 435/2004 Sb. ze dne 13. 5. 2004 o zaměstnanosti, dostupný z URL: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/z_435_2004

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon
. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých
autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si
v domě povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo
ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich
skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury
a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne 15. 04. 2010

Podpis:.....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Lence Nádvorníkové za odborné vedení, pomoc a cenné rady při tvorbě této práce. Děkují rovněž mé rodině za trpělivost a podporu ve studiu.

Název bakalářské práce:	Zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody
Název bakalářské práce:	Employment of Convicts
Jméno a příjmení autora:	Martin Beneš
Rok odevzdání bakalářské práce:	2010
Vedoucí bakalářské práce:	Mgr. Lenka Nádvorníková

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou zaměstnávání odsouzených. Vycházela ze stavu zaměstnanosti odsouzených ve Věznici Horní Slavkov v náročné době ekonomické krize. I nadále v tomto těžkém období však zůstává jedním z prioritních zájmů Vězeňské služby České republiky zaměstnávání odsouzených. Práce prezentuje zaměstnávání odsouzených jako plnohodnotnou a nedílnou součást činnosti Vězeňské služby České republiky. Cílem bakalářské práce bylo provést analýzu současného stavu zaměstnanosti ve Věznici Horní Slavkov. Tohoto cíle bylo dosaženo. Celou práci tvoří dvě stejné oblasti. Jedná se o část teoretickou, která s využitím odborných zdrojů objasnila celou problematiku včetně pohledu do historie zaměstnávání v zemi a legislativy. Část praktická vyjadřuje dotazníkovým šetřením a analýzou sekundárních zdrojů skutečný stav zaměstnanosti odsouzených ve Věznici Horní Slavkov. Za nejvyšší přínos práce lze považovat zjištění, že velké procento odsouzených má zájem ve výkonu trestu pracovat.

Klíčová slova: Vězeňská služba České republiky, výkon trestu odnětí svobody, zaměstnávání odsouzených, vzdělávání odsouzených, pracovní podmínky odsouzených, vězeňská praxe.

Summary:

This Bachelor's work deals with employment of convicted. We results from employment status of convicted in the Prison Service of Horni Slavkov in exacting period economics crisis. One of the priority focus of Prison Service of Czech Republic stays however even in this hard times employment of convicted. We presents employment of convicted as full – value and integral part of activities in the Prison Servise of Czech Republic. The mail goal of this Bachelor's work was carry out an analysis of contemporary employment status in the Prison Servise of Horni Slavkov. This goal was achieved. This Bachelor's work is formed of two parts. In the theoretic part we cleared up with usage of special sources the whole problemes including look in to the history of empoyment of convicted and legislature. In the practical part we

presents the real employment status of convicted in the Prison Service of Horní Slavkov, using questionnaire inquiry and analysis of secondary sources.

We could consider as the highest contribution of this work the findings that a lot of per cent of convicted wants to work.

Key words: Prison Service of Czech Republic, execution of a punishment, employment of convicted, education of convicted, workplace of convicted, disciplinary practice

Resümme:

Diese Bakkalauresarbeit beschäftigte sich mit der Problematik der Beschäftigung der Verurteilten, welche aus den Stand der Beschäftigung der Verurteilten im Gefängnis Horní Slavkov herausgegangen ist im anspruchsvollem Zeitraum der ökonomische Krise. Und auch weiter in diesel schweren Zeitraum bleibt aber die Beschäftigung der Verurteilten eine aus den Prioritätsinteressen des Gefängnisdienstes. Die Arbeit präsentiert die Beschäftigung der Verurteilten als vollwertiges und unteilbares Teril der Tätigkeit des Gefängnisdienstes der Tschechischen Republik. Das Ziel der Bakkalauresarbeit war die Analyse des gegenwärtigen Standes der Beschäftigung im Gefängnis Horní Slavkov durchzuführen. Diesel Ziel wurde erreicht. Die ganze Arbeit bilden ywek Grundgebiete. Es handelt sich um das theoretische Teil, welches mit Ausnützung der Fachquellen die ganze Problematik erklärt einschließlich der Einsicht in die Geschichte der Gefangene und Legislative. Das praktische Teil äußert durch Fragebogenermittlung und Analyse der sekundäre Quellen den wirklichen Stand der Beschäftigung im Gefängnis Horní Slavkov. Für den größten Gewinn der Arbeit kan man die Feststellung halten, dass das große Prozent der Verurteilten hat Interesse im Strafvollzug zu arbeiten.

Schlüsselwörter: Gefängnisdienst der Tschechischen Republik, Vollzug der Strafvollzug, Beschäftigung der Verurteilten, Bildung der Verurteilten, Arbeitsplatz der Verurteilten, Disziplinaxis

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Teoretická část.....	11
2.1 Historie zaměstňování v z v echách.....	11
2.2 Historický mezník českého v ze ství – „Sametová revoluce“	13
2.2.1 Zaměstnanost odsouzených po pádu komunismu	13
2.3 V ze ská služba R v sou asnosti – vymezení základních pojm	14
2.3.1 Výkon trestu odn tí svobody.....	14
2.3.2 Odsouzený.....	14
2.3.3 V ze ská služba české republiky	14
2.3.3.1 len ní V ze ské služby R z hlediska úkol	15
2.3.3.2 Hlavní úkoly V ze ské služby R.....	15
2.3.3.3 Koncepce rozvoje českého v ze ství do roku 2015.....	16
2.4 Sou asnost a zaměstňování odsouzených	16
2.4.1 Legislativa upravující zaměstňování odsouzených	16
2.4.2 Formy zaměstňování odsouzených v sou asnosti.....	17
2.4.2.1 Vnit ní režie	17
2.4.2.2 St ediska hospodá ské innosti.....	18
2.4.2.3 Cizí podnikatelské subjekty	19
2.4.2.4 Vzd lávací kurzy	20
2.4.2.5 Terapeutické kurzy	20
2.4.2.6 Brigádnická innost	21
2.4.3 Motiva ní initelé	21
2.4.3.1 Káze ská praxe.....	22
2.4.3.2 Odm na za práci	24
2.5 Aspekty problematiky zaměstňování a nezaměstnanosti ve výkonu trestu odn tí svobody	25
2.5.1 Ekonomické hledisko	25
2.5.2 Psychologické hledisko.....	26
2.5.3 Sociální význam zaměstňování odsouzených	27
3 Praktická část.....	29
3.1 Cíl pr zkumného šet ení	29
3.2 Stanovení p edpoklad	29
3.3 Dotazníkové šet ení.....	29
3.3.1 Popis pr zkumného prost edí	29
3.3.2 Popis pr zkumného vzorku.....	31
3.3.3 Metody užit e p i pr zkumném šet ení.....	32
3.4 Prezentace výsledk pr zkumného šet ení.....	33
3.4.1 Výsledek dotazníkového šet ení	33
3.4.2 Prezentace oficiálních statistik.....	46
4 Záv re né shrnutí výsledk pr zkumného šet ení.....	53
4.1 Vyhodnocení výsledk pr zkumného šet ení	53
4.2 Ov ení p edpoklad	53
5 Záv r.....	57
6 Navrhovaná opat ení	59
7 Seznam použitých informa ních zdroj	61
8 Seznam p íloh.....	63

Seznam používaných zkratek

B.D.S.:	oficiální název firmy
G VS R:	Generální editelství V ze ské služby eské republiky
KS :	Komunistická strana eskoslovenska
KTA:	oficiální název firmy
Pentar ZBA:	oficiální název firmy
PSH :	provozovna st ediska hospodá ské innosti
SOU:	St ední odborné u ilišt
SpO:	Specializované odd lení
SRN:	Spolková republika N mecko
SŠ:	St ední škola
ŠVS:	Školské vzd lávací st edisko
VP:	vnit ní provoz
VS R:	V ze ská služba eské republiky
VTOS:	Výkon trestu odn tí svobody
VZK:	vzd lávací kurz
ZŠ:	Základní škola

1 Úvod

Možná si v tšina společnosti myslí, že celou oblastí v ze ství se nemá smysl zabývat. Všeobecně je ve společnosti tradováno, že V ze ská služba nemá velkou společenskou prestiž. Možná stojí na pokraji společenského zájmu. Mohou to být pouze následky minulého režimu, p vod m že být i jiný. Dnešní moderní společnost však musí být posuzována i z toho hlediska, jakým způsobem je schopna ešit takové situace, kdy dojde ke spáchání trestného inu. Trestnou innost nelze ze společnosti žádným způsobem zcela odstranit. V každé společnosti jakéhokoli režimu se s trestnou inností setkáme. Zájmem naší společnosti by m lo být pachatele trestných in nejen chytit a spravedliv odsoudit, ale i spravedliv a d sledn dohlížet nad celým výkonem jeho trestu. Spáchání trestného inu a následné odsouzení bývá ásto sd lovacími prostředky medializováno. Ovšem následný pr b h výkonu trestu, mnohdy i n kolikaletý, již ve ejnost tolik nevidí, možná ani nechce vid t. Možná pouze v p ípad , kdy se ve v znici p íhodí mimo ádná událost a tato situace je op t promítána ve sd lovacích prostředcích. Média s oblibou prezentují v tšinou pouze negativní stránky v ze ství.

Mnoho lidí, neznalých problém v ze ství, se m že domnívat, že jakákoliv výchovná a sociální pé e o odsouzené osoby ve výkonu trestu a o osoby propušt né z výkonu trestu, je obrovským plýtváním ve ejných prostředk . P ítom opak je pravdou. Prevence kriminality, tedy úsp šný resocializa ní proces, je pro společnost mnohem levn jší, než opakované odsouzení a následné uv zn ní. Výjimkou je zde tzv. chronická recidiva, kde je u t chto jedinc resocializa ní proces tak ka nemožný.

Autoru bakalá ské práce je pojem v ze ství velmi blízký. Pracuje ve v znici sedmnáct let. P í svém nástupu ve v ku jednadvaceti let autor ani netušil, do jakého prostředí se dostává. V té dob nastoupil do zam stnání zejména z d vod vy ešení bytové otázky a ur ité jistoty zam stnání. Až b hem výkonu služby autor vlastn zjiš oval, co všechno obnáší služba v takovém ozbrojeném sboru, jakým je V ze ská služba eské republiky.

Téma v ze ství a zam stnávání odsouzených si autor vybral práv proto, že je mu tato oblast z dlouholeté praxe velmi blízká. Práv zam stnávání odsouzených je nedílnou a d ležitou sou ástí p í napl ování smyslu a ú elu výkonu trestu odn tí svobody. Je t eba si uv domít, že všechny odsouzené osoby, vyjma doživotn odsouzených, se vrátí po výkonu trestu do společnosti, tedy mezi nás všechny. Budou to op t naši sousedé, lidé, se kterými se budeme setkávat v každodenním život .

Zamstňávání odsouzených lze považovat i za nástroj prevence sociálně patologického chování odsouzených osob, kterým je kriminalita. Práce, obstarání práce, ochota pracovat a za práci vydávané peníze vést řádný život, uspokojovat své potřeby, je všeobecně uznávaným cílem společnosti a zejména faktorem, který eliminuje patologické chování a vede samotného odsouzeného se všeobecně uznávanými normami a hodnotami společnosti. Mnohdy normy chování a jednání, převzaté z výkonu trestu, jsou přeneseny do civilního života po propuštění na svobodu.

Bakalářská práce prezentuje zamstňávání odsouzených jako plnohodnotnou a nedílnou součástí innosti Vězeňské služby České republiky. Cílem je provést analýzu současného stavu zamstňávání ve Věznici Horní Slavkov. Práce je rozdělena na dvě základní části, část teoretickou, která s využitím odborných zdrojů objasňuje celou problematiku v etn. náhledu do historie zamstňávání v z. a legislativy, vztahující se k dané problematice. Praktická část vyjadřuje metodou dotazníkového šetření pr. zkumného vzorku a analýzou sekundárních zdrojů skutečný stav zamstňávání odsouzených ve Věznici Horní Slavkov jednak z. sobem, jakým je prezentována široké veřejnosti, ale i z pohledu samotných odsouzených. Pr. zkumné šetření probíhalo v posledních dnech roku 2009 a v měsíci lednu roku 2010 v prostředí Věznice Horní Slavkov. Velikost pr. zkumného vzorku byla zvolena autorem na 50 odsouzených.

2 Teoretická část

V celé práci se autor pokusí nahlédnout na problematiku zaměstnávání odsouzených z pohledu nejen ekonomického, ale i sociálního, psychologického a zejména výchovného. Cílem práce je provést analýzu současného stavu zaměstnanosti ve Věznici Horní Slavkov. Autor se pokusí zjistit další formy a možnosti rozvoje zaměstnávání odsouzených a vytvoření podmínek pro zvýšení zaměstnanosti ve Věznici Horní Slavkov.

V teoretické části bakalářské práce autor nejprve krátce nahlédne do historie zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody v naší zemi za doby vlády komunistického režimu, a to konkrétně do období od konce druhé světové války do roku 1990. Dále autor nastíní zásadní změny, které přinesla do oblasti zaměstnávání odsouzených osob „Sametová revoluce“ na konci roku 1989. Poté bude teoretická část věnována současnému stavu věcí, zejména problematice zaměstnávání odsouzených, včetně vymezení základních pojmů, s touto problematikou souvisejících.

2.1 Historie zaměstnávání v věznicích

Dne 6. 10. 1948 byl vydán zákon číslo 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky. Tento zákon byl naměřen proti politické opozici a navazoval na něj zákon číslo 247/1948 Sb., vydaný dne 25. 10. 1948 o táborech nucené práce. Tyto se zizovaly proto, aby byly osoby vychovávány k práci jako k občanské povinnosti a mohlo být využito jejich pracovních schopností k prospěchu společnosti. Do táborů, což byla tzv. improvizovaná forma vězení, byly umísťovány osoby na základě občanské komise, nikoli soudu. Trestem pro tyto osoby byla velice těžká fyzická práce v nedostojných podmínkách. Pokud tuto skutečnost pomíneme, můžeme hovořit o využití věznic i když tzv. povinným způsobem pro ekonomický růst společnosti.

Jak uvádí Netík, byla v této době, ale i v době, která následovala zrušení nucených táborů v roce 1953, rozdílná třídění diferenciací odsouzených ve třech základních kategoriích:

- pracující vězni
- třídní nepřátelé
- protisociální a parazitující živly, kterými byli kriminální recidivisté

Cílem výkonu trestu odnětí svobody se stala represe s drazem na ekonomické využívání pracovní síly odsouzených v rámci potřeby národního hospodářství, především v oblasti těžebního, hutního, stavebního a těžkého průmyslu.

Výše uvedená politická diferenciací odsouzených byla zrušena zákonem o výkonu trestu odnětí svobody č. 59/1965 Sb., který zavedl tři nápravně výchovné skupiny, do kterých byli vloženi za rozhodnutí soudním rozhodnutím. Podle jednotlivých stupňů byl dán způsob stěžení v závislosti na plynosti v zaskleném režimu.

Z výše popsaného můžeme vyvodit deformující vlivy, které postihly české v zasklenosti:

- zpolitizování činnosti pracovníků v zasklenosti, nebo po roce 1948 se přihlíželo k jejich členství v KS
- policejním postupem k vložení v souvislosti s uplatněním represivní funkce v zasklenosti v osobám tzv. trestních nepřátel, zejména v době působnosti k Ministerstvu vnitra
- preferencí ekonomického využívání v zasklenosti, která trvala až do listopadu 1989
- vojenským zacházením s vloženi, jehož nositeli byli bývalí příslušníci Vnitřní stráže nebo Pohraniční stráže, kterým byla po roce 1966 nabídnuta práce ve Sboru nápravné výchovy
- byrokratickým způsobem řízení v zasklenosti (1998, s. 7-8).

V období komunistického režimu bylo v tehdejších Nápravně výchovných ústavech, stejně jako povinností všech občanů, pracovní zařazení povinné. Ten, kdo nepracoval, byl trestně stíhán za přeživnictví. Zaměstnanost odsouzených byla vytvářena v mnohých případech i uměle. Na které státní podniky měla být přesně vymezeno, kolik odsouzených osob musí zaměstnat. Výrobní haly se nacházely přímo v areálu věznic, stejně tak tomu bylo i v Horním Slavkově, kde se nacházela v areálu věznice v době minulého režimu výrobní hala státního podniku Škoda Plzeň. Mnoho dalších odsouzených bylo každý den eskortováno autobusy do státních podniků za práci, stejně tak jako v Horním Slavkově, kde byli odsouzení každodenně eskortováni do sklárny v nedalekém Oloví.

Celkový stav odsouzených se ve druhé polovině osmdesátých let udržoval na úrovni přes 20 000 osob, a to i přesto, že byl ovlivňován amnestiemi prezidenta republiky v letech 1985 a 1988.

2.2 Historický mezník českého v zeznění – „Sametová revoluce“

Amnestie prezidenta republiky dne 1. 1. 1990 se zásadním způsobem projevila na stavu odsouzených. Při její realizaci byly totiž propuštěny cca 3/4 všech odsouzených, takže nadále zůstalo ve výkonu trestu odnětí svobody pouze cca 5 000 osob. Pokles stavu odsouzených trval ještě do konce roku 1990. V roce 1991 došlo k zásadnímu obratu, a od té doby až do současnosti se stav odsouzených pravidelně zvyšuje. Lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat i v nejbližších letech s ohledem na to, že v současné době se neustále zvyšují i nástupy do výkonu trestu, a to jak z vazby, tak zejména z občanského života.

2.2.1 Zaměstnanost odsouzených po pádu komunismu

Se změnou režimu v roce 1989 a se zahájením privatizace státních podniků v počátcích devadesátých let minulého století zaměstnanost odsouzených poklesla. Zaměstnávání odsouzených bylo třeba přizpůsobit novým trendům, než na jaké byla celá společnost zvyklá.

„Situace byla zkomplikována velkorysou amnestií v zápolku 90. let. Jednou z mála výhod pro tyto lidi je skutečnost, že již nemusí trpět úzkostí a strachem před trestním stíháním, pokud nepracují“ (Kotýnková, 2005, s. 127-128).

Zásadní vliv na zaměstnání odsouzených měla již zmíněná amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 1990. V znicích se ze dne na den téměř vyprázdnily. Drtivá většina odsouzených, která ve výkonu trestu zůstala, byla dále zaměstnána ve vnitřní režii, čímž byla ještě udržena hranice zaměstnanosti kolem 90 %. Tito odsouzení svým pracovním zařazením zajišťovali chod v znic. Ostatní pracoviště zela prázdnotou, eskorty v zápolku prací do podniků se již nekonaly.

Dále se změnila povinnost pracovat, a to nejen u odsouzených, ale u všech občanů. Od svého kolegy, který byl již v roce 1989 ve služebním poměru, se autor dozvěděl, že odsouzení prakticky převzali kontrolu nad svojí činností ve v znicích. Strážníci a dozorcí pouze hlídali, aby nikdo z odsouzených nikým způsobem v znicích neopustil a aby nedocházelo k násilí a ničení státního majetku. Vše ostatní bylo údajně v režii odsouzených, kteří prakticky si dělali to, co je právě napadlo. Disciplína nebyla po nikém žádná.

2.3 V ze ská služba R v sou asnosti – vymezení základních pojm

V úvodu této kapitoly autor vymezí základní pojmy, se kterými bude v následujícím textu pracovat, v etn podrobného popisu sou asného stavu V ze ské služby eské republiky.

2.3.1 Výkon trestu odn tí svobody

Trestní zákoník . 40/2009 Sb. v platném zn ní, § 52 taxativn vymezuje druhy trest , které m že soud uložit za spáchané trestné iny. Jedním z druh trestu je nepodmín ný trest odn tí svobody, který se vykonává ve v znicích v souladu se zákonem . 169/1999 Sb. o výkonu trestu odn tí svobody, ve zn ní pozd jších p edpis .

2.3.2 Odsouzený

„Odsouzeným je ten, proti n muž byl vydán odsuzující rozsudek, který již nabyl právní moci.“ (R ži ka, 2002, s. 495).

V následujícím textu bude autor užívat pojmu „odsouzený“ jako osoby, která byla za spáchání trestného inu pravomocn odsouzena soudem k trestu odn tí svobody.

2.3.3 V ze ská služba eské republiky

V ze ská služba eské republiky (dále VS R) je, dle zákona . 169/1999 Sb. o výkonu trestu odn tí svobody, ve zn ní pozd jších p edpis , orgánem, který zajiš uje výkon trestu odn tí svobody.

V ze ská služba R byla z ízena zákonem íslo 555/1992 Sb. o V ze ské služb a Justi ní stráži eské republiky, ve zn ní pozd jších p edpis , který upravuje její úkoly, organizaci a ízení.

V ze ská služba eské republiky, konkrétn jednotlivé v znice, zajiš ují, aby trest odn tí svobody byl vykonáván v souladu s platnou legislativou.

Rozlišujeme ty i typy v znic podle zp sobu st ežení:

- s dohledem
- s dozorem
- s ostrahou
- se zvýšenou ostrahou

„O tom, do jakého typu v znice bude odsouzený umístěn, rozhoduje soud podle zvláštního zákona.“ (169/1999 Sb., § 9, odst. 1).

Vše jednotlivých v znic stojí jejich editelé, ustanoveni do svých funkcí na základě výběrových řízení Generálním editelstvím V zské služby České republiky. Generální editelství VS R je pověřeno řízením a kontrolou V zské služby R. V jeho vše stojí generální editel VS R.

2.3.3.1 Úloha V zské služby R z hlediska úkolů

Podle zákona č. 555/1992 Sb. o V zské službě a justiční stráž R, ve znění pozdějších předpisů, rozlišujeme základní úlohu V zské služby R z hlediska úkolů :

- v zská stráž (§ 3, odst. 2) - střeží a předvádí obviněné a odsouzené, střeží objekty V zské služby a zajišťuje pořádek a klid v těchto místech
- justiční stráž (§ 3, odst. 3) - zajišťuje pořádek a bezpečnost v soudních budovách a v jiných místech činnosti soudů a Ministerstva spravedlnosti. Její činnost je zaměřena také na ochranu pracovníků soudů
- správní služba (§ 3, odst. 6) – zabezpečuje organizaci, ekonomickou, speciální výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost

2.3.3.2 Hlavní úkoly V zské služby R

„V zská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Řídí ji generální editel V zské služby, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Generální editel odpovídá ministrovi za činnost V zské služby.

Hlavní úkoly V zské služby vyplývají ze zákona číslo 555/1992 Sb. o V zské službě a justiční stráž R, ve znění pozdějších předpisů (§ 2, odst. 1):

- spravuje a střeží vazební v znice, v znice a ústavy zabezpečovací detence
- střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody
- vytváří předpoklady pro převýchovu odsouzených, podílí se na vytváření předpokladů pro jejich zapojení do občanského života po propuštění z výkonu trestu
- zabezpečuje úkoly při předcházení trestné činnosti obviněných a odsouzených
- provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a poznatky v praxi

- vytváří podmínky pro pracovní a jinou úroveň činnosti odsouzených (např.: vzdělávací, zájmové, rekreační, sociálně - výchovné aktivity)
- zajišťuje pořádek a bezpečnost v soudních budovách a v jiných místech činnosti soudů a Ministerstva spravedlnosti

2.3.3.3 Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015

V roce 2005 byla vydána Generálním ředitelstvím Vězeňské služby České republiky Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015. Smysl koncepce vyplývá ze samotného názvu. „Základním cílem Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015 je reagovat na nové podmínky a nové souvislosti, v nichž se české vězeňství nachází a soustavně naznačit směrování a priority českého vězeňského systému.“ (Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015, s. 6).

Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015 obsahuje strategické cíle, které si české vězeňství pro následující desetiletí v roce 2005 stanovilo. Jedním ze strategických cílů, který se týká zaměstnávání vězňů, je „zpracovat a realizovat strategii zaměstnávání vězňů směřující k rozšíření možností zaměstnávání, přitom počítat též se zaměstnáváním během výkonu vazby.“ (Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015, s. 9).

2.4 Soustavnost a zaměstnávání odsouzených

V soustavné době je hlavním cílem zaměstnání vězňů práce, která má nějaký smysl. Dnes již ani nelze vytvářet umělé pracovní místa, tak jak tomu bylo za minulého režimu. Práce musí mít nejen smysl, ale musí vykazovat výsledky, musí být nějakým způsobem prospěšná, a již pro Vězeňskou službu ČR nebo pro obce, ale zejména pro samotného odsouzeného, který práci vykonává, přináší mu určitá uspokojení a odměnu za vykonanou práci.

2.4.1 Legislativa upravující zaměstnávání odsouzených

Samotný výkon trestu odnětí svobody upravuje zákon číslo 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR číslo 345/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou je vydán řád výkonu trestu odnětí svobody.

Odsouzený ve výkonu trestu, pokud byl pracovní zájemcem, je povinen pracovat, což vyplývá z ustanovení § 28 zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody,

ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení je v souladu s čl. 9, odst. 1 a 2, Listiny základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

2.4.2 Formy zaměstnávání odsouzených v soukromosti

V zveřejněná služba ČR zajišťuje pracovní zařazení odsouzených jednak uvnitř areálu věznic a vazebních věznic, ale i mimo prostory vězeňské služby. Záleží na konkrétním typu věznice, do které byl odsouzený zařazen soudem. Obecně lze konstatovat, že čím mírnější typ věznice, tím jsou větší možnosti odsouzených pracovat mimo areál věznice. V rámci jednoho typu věznice může V zveřejněná služba ČR pracovníci zaměstnat odsouzené eskortovat a přemísťovat třeba právnickými zástupci zařazení do práce, zařazení do školského a vzdělávacího střediska apod.

Zaměstnávání odsouzených ve věznicích se uskutečňuje:

- ve vnitřní režii věznic
- v provozovnách střediska hospodářské činnosti
- u právnických a fyzických osob (cizí podnikatelské subjekty)
- ve vzdělávacích a terapeutických kurzech
- brigádnická činnost (bez pracovní odměny)

2.4.2.1 Vnitřní režie

Vnitřní režie jsou určená pracovní místa, kde jsou zaměstnání odsouzení, kteří zajišťují základní chod věznice. Konkrétně se jedná o vnitřní provozy, jako kuchy, dílny, sklad, výměňková stanice, úklidové práce apod. Odsouzení jsou zařazováni na tato pracoviště tzv. „zařazovací komisí“, která se skládá z odborných pracovníků věznice včetně lékaře, pracovníků oddělení prevence, výkonu trestu a vězeňské stráže, psychologa, pedagoga, pracovníka výrobního referátu a zástupce ředitele věznice, který celé komisi předsedá. Při zařazení odsouzeného na pracoviště se přihlíží k mnoha dalším aspektům, jako například zdravotní způsobilost, kladné hodnocení vychovatele, potu kázeňských postupů a kázeňských odměn, nesmí se jednat o osobu vedenou jako osobu nebezpečnou nebo „útokáče“. Při zařazení odsouzených na pracoviště vnitřního provozu je vyžadována odborná kvalifikace a znalost v konkrétní dané profesi. Tato situace je řešena ve spolupráci s dispečerem Generálního ředitelství V zveřejněné služby ČR, který je kompetentní v přemísťování odsouzených mezi

jednotlivými v znicemi. Rovněž se při zařazování na jednotlivá pracoviště přihlíží k trestnému činu, za který byl v zni odsouzen, a to zda se jedná o násilný nebo majetkový trestný čin atd.

V znici je v zařazování odsouzených do vnitřních provozů ponechána určitá volnost, v znici si sami určují, kolik odsouzených zařadí na konkrétní pracoviště. Každé v znici je přidělen konkrétní rozpočet, ze kterého se hradí mzdové prostředky odsouzených, zařazených ve vnitřní režii, což je jediný limit, ze kterého vychází počet odsouzených zařazených ve vnitřním provozu. Při organizaci interních potřeb a efektivního chodu v znici se vychází ze skutečných potřeb zajištění chodu v znici v závislosti na počtu odsouzených v konkrétní v znici.

Vedoucími pracovníky odsouzených, zařazených ve vnitřních provozech, jsou většinou civilní zaměstnanci V zenské služby ČR, kteří plní úkolují a dohlížejí nad činností takto pracovní zařazených odsouzených. Tito civilní zaměstnanci jsou zároveň vedoucími jednotlivých úseků.

2.4.2.2 Státní hospodářská činnost

Hospodářská činnost ve V zenské službě České republiky vychází ze zákona č. 555/1992 Sb. O v zenské službě a justiční stráži, ve znění pozdějších předpisů. „V zenská služba provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby“ (555/1992 Sb., § 2, odst. 1, písm. h)

Ustanovení hospodářské činnosti ve V zenské službě je dáno vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 93/2001 Sb. O hospodářské činnosti ve V zenské službě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. „Hospodářská činnost se vykonává v provozovnách hospodářského státního, zřízených v jednotlivých v znicích a vazebních v znicích. Provozovnu zřizuje na návrh ředitele v znice generální ředitel“ (93/2001 Sb, § 1, odst. 3).

Konkrétní podmínky provozování hospodářské činnosti ve VS ČR upravuje Nařízení generálního ředitele č. 25/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Provozovny hospodářské činnosti nejsou zřízeny ve všech v znicích a vazebních v znicích v České republice.

Státní hospodářská činnosti jsou podnikatelskými subjekty s vlastním živnostenským oprávněním, zapsané v obchodním rejstříku. Jedná se o podnikání v režimu státní správy. Hospodaření státní hospodářské činnosti je zcela odděleno

od samotného hospodaení V ze ské služby jakožto rozpo tové organizace. Provoz st ediska hospodá ské innosti je zajiš ován jejími zam stnanci, mzdové náklady odsouzených jsou v režii V ze ské služby R.

Hospodá ská innost je podnikatelsky zajímavá pro malé podnikatelské subjekty a fyzické osoby. Provozovny st ediska hospodá ské innosti za n p ebírá organizaci práce a zajiš uje s tím související další pracovn provozní innosti.

Jedná se o formu zam stnávání odsouzených, jejímž prost ednictvím V ze ská služba R zajiš uje ve vlastních výrobních halách a provozech výrobky a služby pro státní správu (tiskárna, výroba nábytku, prádelny...).

Hospodaení st edisek hospodá ské innosti je spojeno s vysokými riziky. Problém je sehnat nejen jednotlivé zakázky, ale zejména výrobní technologii a zejména odsouzené, kte í budou ve st ediscích spolehliv pracovat.

Ve V znici Horní Slavkov p sobí touto formou zam stnávání odsouzených firmy Propagace, B.D.S., Pentar ZBA, Direct E.U. (p íloha . 2, fotografie . 2,3).

2.4.2.3 Cizí podnikatelské subjekty

Zam stnávání odsouzených formou cizích podnikatelských subjekt , tedy u fyzických a právnických osob, spo ívá v tom, že jsou odsouzení prop j ováni na pracovišt cizích firem. Na rozdíl od hospodá ských st edisek si tyto provozy cizí podnikatelský subjekt zajiš uje zcela sám. Odsouzení, pokud mají zájem pracovat u cizího podnikatelského subjektu, musí dát V ze ské služb R písemný souhlas s takovým pracovním za zením a samoz ejm musí jejich za zení schválit za azovací komise. V sou asné dob , kdy je procento nezam stnanosti odsouzených dost vysoké, lze podnikatelským subjekt m pronajmout výrobní haly a prostory uvnit v znic, pokud jsou k dispozici. V poslední dob je aktuální téma zam stnávání odsouzených u cizích podnikatelských subjekt , které se nachází mimo areály v znic, což lze realizovat zejména ve v znicích s dohledem a dozorem. Ve v znicích s ostrahou, mezi které spadá i V znice Horní Slavkov, lze takové pracovní za zení uskute nit, ovšem za mnohem p ísn ějších bezpe nostních podmínek. Ve v znici s ostrahou je umíst no velmi malé procento odsouzených, kte í tyto p ísn ě podmínky spl ují. Ve V znici Horní Slavkov p sobí jako cizí podnikatelský subjekt jediná firma s oficiálním názvem KTA, která má pronajatou jednu výrobní halu uvnit v znice.

2.4.2.4 Vzdělávací kurzy

V současné době lze z teoretického hlediska ve výkonu trestu studovat téměř každý stupeň vzdělání, od doplnění základního vzdělání až po vysokoškolské studium. Z praktického hlediska je studium například na vysoké škole obtížnější, odsouzený musí splňovat spoustu kritérií, požaduje řádně ukončeným vzděláním středním a dokonce všemi možnými kladnými posouzeními specialistů Vězeňské služby. Autor se za dobu své dlouholeté praxe neseťkal s odsouzeným, který by byl umístěn do jiné věznice za účelem studia na vysoké škole. Vzdělání, obdobně jako pracovní zajištění, má pozitivní vliv na odsouzeného, což může potvrdit téměř každý zaměstnanec oddělení výkonu trestu, který přichází každý den do styku s věznými osobami. Pracovní zajištění, vzdělávání odsouzených a účast na různých kurzech má obrovskou souvislost s uloženými kázeňskými tresty. V současné době jsou odsouzení zajištěni ve vzdělávacích programech vedeni jako odsouzení pracovní zajištění, což uměle celorepublikově navyšuje procento zaměstnanosti odsouzených.

Nařízením ministra spravedlnosti č. 1/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterým se zřizuje škola pro osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, byla zřízena škola s názvem Střední odborné učiliště se sídlem v Praze. „Střední odborné učiliště je výchovně vzdělávací zařízení, poskytující osobám ve výkonu vazby a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody přípravu pro výkon povolání a odborných činností v občanských a studijních oborech, doplnění základního vzdělání v kurzech pro získání základního vzdělání a doplnění nebo rozšíření kvalifikace ve vzdělávacích kurzech. Ředitelství středního odborného učiliště je dislokováno v Praze, jednotlivá školská vzdělávací střediska, jejichž prostřednictvím se zajišťuje vzdělávání osob ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, jsou zřízena ve věznicích Opava, Pardubice, Plzeň, Rýnovice, Světlá nad Sázavou, Valdice a Věhrdy“ (1/2007 Sb., čl. 3, odst. 1).

2.4.2.5 Terapeutické kurzy

Dle Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 42/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, „se rozumí odborným terapeutickým zacházením specifický přístup odborných zaměstnanců k odsouzeným a činnostem, které jsou obecně uznávány jako účinné, humánní a etické a prokazatelně vedou k odstranění nebo redukci patologických projevů odsouzených, nebo ke vzbuzení motivace ke změně dosavadních rizikových vzorců chování a myšlení“ (§ 2, písm. b).

„Terapeutický program je ucelený systém norem, speciálních výchovných aktivit a dalších činností, které se běžně používají v terapeutické praxi“ (§ 2, písm. d).

Terapeutické kurzy jsou určeny pro odsouzené osoby s poruchami duševními, poruchami osobnosti nebo poruchami chování. Tito odsouzení jsou soustředěni ve specializovaném oddělení výkonu trestu. Garantem odborné části terapeutického programu je vězeňský psycholog.

Garantem může být i speciální pedagog, a to konkrétně u odsouzených osob s mentální retardací. Tito odsouzení jsou soustředěni na specializovaném oddělení výkonu trestu oddělení svobody.

V praxi, konkrétně ve Věznici Horní Slavkov, se jedná o celé jedno patro ubytovny, ve kterém je zřízeno specializované oddělení pro odsouzené s poruchami chování. V současné době je na oddělení ubytováno 42 odsouzených, kteří jsou zároveň vedeni jako pracující odsouzení, přestože zaměstnání nejsou.

2.4.2.6 Brigádnická činnost

Brigádnická činnost bez nároku na pracovní odměnu je poslední zpodob, jak poskytnout práci alespoň několika odsouzeným z mnoha set nezařazených odsouzených. Jedná se v zásadě o tzv. nárazové práce povahou úklidového charakteru. Odsouzený není pracovní zařazen, za svoji práci nepobírá žádné peníze. Na druhou stranu se jedná o odsouzené, kteří jsou rádi, že se nemusí celé dny nudit na ubytovnách a svou brigádnickou činností si zpestří jednotvárný průběh výkonu trestu. Pro vykonávání brigádnické činnosti nejsou kladeny na odsouzené žádné kvalifikační předpoklady. V rámci této brigádnické činnosti lze vykonávat práci i mimo Věznici Horní Slavkov-Akce Lomnice.

Zajímavé výrobky jsou zhotovovány odsouzenými, kteří jsou zařazeni na brigádnické práce jako modeláři (příloha 3). Tito odsouzení skutečně vyvíjejí svoji činnost s vysokou trpělivostí, jejich práce navíc vyžaduje vysokou manuální zručnost.

2.4.3 Motivační inženýry

Největším významem zaměstnávání odsouzených je samotné pozitivní výchovné působení na odsouzené. Z dlouholeté praxe autora v přímém kontaktu s vězeňskými osobami je více než zřejmé, že rozumné využití veškerého času, který odsouzený stráví ve výkonu trestu, přispívá k celkovému zvládnutí průběhu výkonu trestu, a to jak z pozice odsouzeného, tak z pozice vězeňského personálu. Stručně řečeno, pokud

odsouzení mají po celý den nějaký režim, který je alespoň nějakým způsobem ku prospěchu odsouzeného, a se již jedná o sportovní vyžití, zájmové kroužky, vzdělávání, ale především pracovní zařazení, nemají odsouzení čas, motiv ani pomyslení na páčání kázeňských postupů například další trestné činnosti, nemají čas vymýšlet způsob, jak by výkon trestu obelstili, jak by obelhali dozorce či vychovatele, v krajním případě naplánovali útek z výkonu trestu.

Zajímavé myšlenky o práci zahrnuje Josef Šmajs jako člen kolektivu autorů v knize Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém. „Shrneme-li vztah práce a lidské přirozenosti formálně jednoduchým způsobem, můžeme říci, že potřebujeme pracovat, onticky přetváříme okolní svět, nemůžeme být jen výsledkem výchovy a stimulujícího vlivu rodinného i sociokulturního prostředí. Zdá se, že jako součást lidské přirozenosti musela být zakotvena již v konzervativním genomu člověka. Tak jako každý normální a zdravý organismus pasivně nečeká na podněty z vnějšího světa, nýbrž je spontánně sebezáchovně aktivní, také normální zdravý člověk má vedle hladu a žízně nutkavou potřebu účelové aktivity spojené s poznáváním, hrou a námahou-potřebu práce. Za normálních podmínek pocituje přetlak vnitřních sil, nereflektovaně vyhledává to, co lze ve vnějším prostředí poznat, technologicky využít a změnit. Jeho energetický přísun ve formě potravy jako by trvale převyšoval nároky organismu v tzv. režimu chodu naprázdno. Práce - fyzická i duševní - však patří k sobě i jako droga. Můžeme lidský organismus přetěžovat, ale také zjednávat jeho dočasnou rovnováhu v celkové dynamické nerovnováze, vyrovnávat některé vnitřní tenze a produkovat nové, probouzet provokativní nejistoty, zajímavé otázky i povznášející stavy lidské mysli“ (Buchtová, 2002, s. 17).

V procesu pracovního zařazení odsouzených je na místě konstatovat, že podstatnými motivacemi iniciátoři pro odsouzené je odměna za jejich práci a s tím související kázeňská praxe. Kázeňskou praxí rozumíme udělování kázeňských trestů a kázeňských odměn.

2.4.3.1 Kázeňská praxe

Kázeňská praxe u zaměstnaných odsouzených je odlišná od kázeňské praxe nezaměstnaných odsouzených, jak autor již výše uvedl. Nahlédneme-li do pohledu kázeňských odměn a trestů pracujícího a nezaměstnaného odsouzeného, zjistíme na první pohled patrný rozdíl v pohledu na udělování odměn a trestů. Samozřejmě existují i výjimky,

že nezaměstnaný odsouzený má v tísni po et odměn než pracovní zaazený odsouzený a naopak, kdy pracující odsouzený má v tísni po et káze ských trest , než odsouzený nezaazený. Takovému odsouzenému pracovní zaazení dlouho nevydrží, nebo jedním z káze ských trest je celodenní umístění odsouzeného na oddělení výkonu káze ských trest . Při tomto umístění odsouzený nechodí do práce. Jeho absence v práci je sice omluvena, ale o takového odsouzeného, který do práce nechodí, obdobně jako v civilním životě, jeho zaměstnavatel nestojí, obzvlášť když je všeobecně známá vysoká míra nezaměstnanosti a zaměstnavatel ví, že může takového odsouzeného okamžitě nahradit jiným, pracovní nezaazeným.

Návrh na udělení káze ské odměny odsouzenému může sepsat každý zaměstnanec v zniči v etní mistr na pracovišti. Odsouzený, pokud vykonává svoji práci dobře a mistr je s ním spokojen, může každý měsíc dostat návrh na káze skou odměnu. S tím souvisí i odměna za vykonanou práci. Pro odsouzeného je udělení káze ské odměny stejně důležité jako finanční odměna za práci. Pokud je návrh na káze skou odměnu realizován pracovníkem s káze skou pravomocí, kterým je vychovatel, speciální pedagog, vedoucí výkonu trestu v etní zástupce a editel v zniči v etní zástupce , obdrží odsouzený káze skou odměnu. A se již jedná o mimořádnou finanční odměnu nebo například mimořádné povolení balíku, v celkovém hodnocení odsouzeného záleží na potu udělených káze ských odměn, a to zejména pro jeho hodnocení, které má vysokou váhu u případného podmíněného propuštění, které je cílem téměř každého odsouzeného. Káze ské odměny mají značnou úlohu i pro zaazení odsouzených do jednotlivých stupňů vnitřní diferenciace, ze kterého plynou další výhody pro odsouzené v samotném průběhu výkonu trestu, a se již jedná o délku sledování televizního programu nebo v současně době stále více populární extramurální aktivity, což jsou, jednoduše řečeno, vycházky mimo v zniči v tšinou za sportovní nebo kulturní aktivitou, například hokejové zápasy.

„Účelem extramurálních aktivit je, aby se odsouzení individuálně anebo ve skupině se zaměstnancem dostali do kontaktu s prostředím, situacemi a lidmi mimo v zniči, zmírnily se tak neblahé následky v zniči - izolace od společnosti a aby docházelo opět k jejich postupnému vpravování do reálného života“ (Lorenzová, 2009).

Po et káze ských odměn je rovněž rozhodujícím aspektem při žádosti odsouzeného o přeazení do mírnějšího typu v zniči, kde se výkon trestu vykonává za mírnějších podmínek a v takové v zniči jsou rovněž jiné pracovní možnosti.

Jak je již výše uvedeno, jsou zde mnohem větší možnosti získat práci mimo areál v zniči, tedy na nestřeženém pracovišti, a tím být blíže k životu mimo v zniči.

2.4.3.2 Odměna za práci

Pracovní odměna odsouzených v trestu její výše upravuje Nařízení vlády č. 365/1999 Sb. o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob za výkon práce do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Pracovní odměna odsouzeného za výkon práce do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody je souhrnem základní složky odměny, odměny za práci přesčas, příplatků a ohodnocení pracovního výkonu. Výši odměny stanoví odsouzeným v zniči v závislosti na množství a kvalitě odvedené práce. Odměnou za odvedenou práci rozumíme finanční odměnu. Odměnu odsouzených nelze chápat jako mzdu pracovníka, vzhledem k tomu, že se odměňování řídí dle vnitřních předpisů. Odměna je vyplácena v zniči na útraty odsouzených, které jsou vedeny na úseku odměňování v zniči, kde jsou zároveň prováděny srážky z této odměny, zejména náklady výkonu trestu odnětí svobody, zákonem stanovené srážky odsouzeného, například výživné a další pohledávky například soudní výlohy, které odsouzený nezaplatil a jiné.

Odměňování je rozděleno do tří skupin základních složek odměny, dle kvalifikačního a pracovního zařazení. „Odsouzenému přísluší podle druhu jím vykonané práce základní složka odměny v I. skupině, jedná-li se o práci, pro jejíž výkon není potřebná odborná kvalifikace, ve II. skupině, jedná-li se o práci, pro jejíž výkon je potřebné využití v oboru nebo jiná odborná kvalifikace, ve III. skupině, jedná-li se o samostatný výkon zvláště náročných a specializovaných prací, vyžadujících zpravidla vyšší než úplné střední vzdělání“ (365/1999 Sb., §2, odst. 1).

„Výše základní složky odměny činí v I. skupině částku 4500 Kč, ve II. skupině částku o polovinu vyšší než v I. skupině, ve III. skupině částku ve výši dvojnásobku základní složky odměny v I. skupině“ (365/1999 Sb., §2, odst. 2).

Praxe je taková, že drtivá většina odsouzených je zařazena v první skupině odměňování. Po odečtení všech srážek a pohledávek zůstane odsouzenému minimální částka pro jeho osobní potřeby. Jedná se o částku o cca 10 – 15 % z jeho odměny, což je v řádu několika stokrát. Ve v zničích je zaveden bezhotovostní platební styk, odsouzený si hraří nákupy v kantýně, regulací poplatky u lékaře a jiné výdaje bezhotovostně. Právě tento zbytek z jeho odměny je určen k těmto účelům.

Tento motivující prvek, kterým je odměna za práci, není všeobecně pro odsouzené až tak zajímavý. Ve své praxi autor již několikrát odsouzeným vysvětloval, že pracovat se skutečně vyplatí. Odsouzení namítali, proč by měli chodit do práce, když pracovat nemusí a pobírají sociální kapesné ve výši 100 Kč, oproti pracujícím odsouzeným, kteří celý měsíc pracují a pobírají pouze o pár stokorun více než nepracující. Některí odsouzení si nechali vysvětlit a někteří možná si nechtěli nechat vysvětlit, že hlavním smyslem a pozitivem pro pracujícího odsouzeného, i když nepobírá žádnou velkou výplatu, je ta skutečnost, že má při výstupu z výkonu trestu uhrazené veškeré pohledávky včetně neprohloubeného dluhu na výživném, s čímž by měl po svém propuštění problémy s dalším trestním stíháním za neplacení výživného.

2.5 Aspekty problematiky zaměstnávání a nezaměstnanosti ve výkonu trestu odnětí svobody

2.5.1 Ekonomické hledisko

V předchozí kapitole byly uvedeny příjmy pracujících a nepracujících odsouzených. Je zřejmé, že odsouzení ve výkonu trestu se dostávají do finanční nouze, nezaměstnaní odsouzení disponují pouze se 100 Kč sociálního kapesného měsíčně, což sotva pokryje pořízení základních hygienických potřeb. Na straně druhé jsou odsouzeným zabezpečeny základní životní potřeby, jako strava, ubytování v teple apod.

Z dlouholeté praxe autora je patrné, že u odsouzených se v dlouhodobém časovém horizontu „odnaučila“ pracovat. Může se jednat o nedostatek pracovních příležitostí, může se rovněž jednat z pohledu odsouzeného o téměř stejný finanční příjem pracujících a nepracujících odsouzených. Není zde na místě zkoumat příčiny, pro to tak je. Bylo by zajímavé v této oblasti provést longitudinální výzkum, který je charakteristický tím, že jsou sbírána data v alespoň dvou rozdílných časových obdobích, respondenti jsou v rámci jednotlivých cyklů sbíraní dat ti samí nebo alespoň srovnatelní, což by bylo v případě odsouzených vhodné, analýza zahrnuje srovnání dat mezi jednotlivými cykly. Z výše uvedeného důvodu není účelem této bakalářské práce tuto problematiku zkoumat.

Ve výkonu trestu nikdo z odsouzených nezbohatne, právě naopak u odsouzených, kteří ve výkonu trestu nepracují, projde procesem zchudnutí. Finanční

nouze je následně pokračována po propuštění do běžného života, což motivuje propuštěné k páčání další trestné činnosti a návrat do výkonu trestu.

Z ekonomického hlediska je zde na místě konstatovat, že odsouzený, který ve výkonu trestu odnětí svobody pracoval, přechází do společenského života bu s mnohem nižšími, nebo žádnými finančními pohledávkami, oproti odsouzenému, který ve výkonu trestu nikdy nepracoval.

2.5.2 Psychologické hledisko

Jak uvádí Buchtová (2002), psychologickým aspektem nezaměstnanosti se již zabývali mnozí autoři, v této oblasti bylo provedeno již mnoho výzkumů, například Zwickerova studie o sociologii nezaměstnanosti, Marienthalská studie nebo Waleská studie. Výsledky studií ze zemí s rozvinutou tržní ekonomikou opakovaně ukazují, že ztráta práce nebo jen obavy a strach z této ztráty jsou zdrojem frustrací s negativním dopadem na duševní zdraví člověka. Nalézáme svědectví o prožívání úzkosti, stavech nervozity, deprese, bezradnosti, apatie.

Z psychosociálních úhlů dlouhodobé ztráty práce vyplývá pojem „pracovní vlna“, spojený s postupnou ztrátou odborné kvalifikace a s celkovým odvykáním si od práce.

Souhrnně můžeme říci, že nezaměstnanost má pro jím postižené katastrofální důsledky, které se stupňovaly s trváním nezaměstnanosti a s vyerpáváním finančních zdrojů. Ve výsledcích výzkumů nalézáme svědectví o prožívání úzkosti, nedostatku odpočinku, stavech nervozity, deprese, bezradnosti a apatie, o pocitech smutku a sociální izolace.

V závislosti na vzestupu hromadné nezaměstnanosti byly zjištěny tyto důsledky:

- zvýšení kriminality, zvláště mladistvých,
- nárůst drogové závislosti, pokusů o sebevraždu a depresivních symptomů,
- zvýšení počtu pacientů přijatých do psychiatrických klinik,
- nárůst psychosomatických onemocnění (srdeční choroby, žaludeční vředy, kloubní revmatismus),
- zhoršení psychických poruch.

U jedince vede souasná ztráta práce:

- k poklesu sebevědomí, ke snížení pocitu vlastní hodnoty, k poklesu důvěry

- v i ostatním lidem,
- k depresi, fatalismu a k apatii jako poslednímu stupni psychického strádání dlouhodob nezam staných, který je spojen s pocitem ztráty vlastní hodnoty a s beznad jí,
- k nár stu sociální izolace,
- k obvi ování vlastní rodiny ze ztráty práce.

Všechny výzkumy byly provád ny v první polovin minulého století v civilním prost edí, tedy v civilním sektoru. I když není možné srovnávat situaci nezam staných z té doby s nezam stanými v sou asnosti nebo s nezam stanými ve výkonu trestu odn tí svobody, vždy je nezam stanost provázena finan ními t žkostmi, stejn tak je v sou asné dob psychická zát ž nezam staných srovnatelná s dobou p ed více než šesti desetiletími (s. 75-82).

Jak uvádí Matoušek (2003) ve své klasifikaci vybraných životních událostí, které mají negativní následek v oblasti psychické, somatické, nebo ve schopnosti p im ené sociální adaptace, p sobí na jedince h samotné uv zn ní, než ztráta zam stnání. Ob tyto události jsou však v žeb í ku závažnosti velmi vysoko (s. 121-122).

Podle Vágnerové (2002) je nezam stanost zát žovou situací pro naprostou v tšinu lidí, u disponovaných jedinc m že vyvolat až patologický stav, reaktivní poruchu. Chování nezam staných jedinc m že být agresivn jší (s. 400).

2.5.3 Sociální význam zam stnávání odsouzených

Jak již autor uvedl, pracovní za azení odsouzených osob ve výkonu trestu odn tí svobody má pozitivní výchovný význam. Práce rozvíjí pozitivním zp sobem vlastnosti osobnosti. Pokud je práce organizována zp sobem, který odpovídá pracovnímu za azení v civilním život , je to ku prosp chu odsouzených, kte í mají po svém propušt ní vyšší schopnost uplatn ní na trhu práce a op tovnému za azení do spole nosti.

Odsouzení však v dnešní dob v tšinou nedosahují pot ebné pracovní kvalifikace i požadované manuální zru nosti, klesá úrove v ze ské populace z hlediska jejich praktických dovedností a pracovních návyk . Obtížn se tak pro odsouzené vytvá ejí nebo vyhledávají vhodné pracovní p íležitosti. Jedná se o pracovní sílu, kterou je nutno pro výkon v tšiny pracovních inností zapracovat nebo

zaužit, což v mnoha případech, zejména však při jejich vyšší fluktuaci na některých pracovištích, značně ztěžuje a komplikujeinnost spolupracujícího cizího subjektu.

Odsouzený, pokud je ve výkonu trestu zaměstnán, získává pracovní návyky. Měl by respektovat pokyny nejen pracovník Vězeňské služby ČR, ale v případě pracovního zařazení i mistra na pracovišti, jako odborného dohledu nad výkonem práce odsouzených. Respektování pokynů, dodržování pracovních norem a plnění svých povinností kladným způsobem ovlivňuje jeho osobnost – posílení sebevědomí, sebekázně, vytrvalosti.

V současné době, dle zkušeností autora z vězeňského prostředí, se zvyšuje procento odsouzených, kteří ve výkonu trestu poznali, co to znamená řádně chodit do práce, ale před výkonem trestu nikdy nepracovali. Navíc, jak uvádí zákon O zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, „úspěch práce automaticky ukončí vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání dnem nástupu výkonu trestu odnětí svobody“ (§ 29, písm. c).

U odsouzených, kteří nemají vytvořený k práci vůbec žádný vztah, je kladný přístup k práci důležitým faktorem v celém resocializačním procesu.

Naopak je u odsouzených, kteří byli zvyklí pracovat nejen ve výkonu trestu i před výkonem trestu, a náhle se ve výkonu trestu ocitli nuceně nezaměstnaní, což je v dnešní době ve věznicích celkem obvyklé. Zde míra resocializačního působení ztrácí na své intenzitě.

„Odsouzení jsou ve věznicích zařazováni do práce s přihlédnutím k jejich zdravotnímu stavu, vzdělání a získané praxi v daném oboru, výši jejich pohledávek, délce trestu a sociální situaci. Dále se přihlíží k osobnosti odsouzených, k jejich skutečnému zájmu pracovat a přizpůsobit se konkrétním podmínkám pracovního zařazení, k plnění jejich povinností v dosavadním průběhu výkonu trestu, popřípadě k dalším specifickým podmínkám daných pracovišty“ (Vnitřní řád Věznice Horní Slavkov, s. 18).

3 Praktická část

3.1 Cíl průzkumného šetření

V praktické části autor seznámí čtenáře nejprve s prostředím V zniční Horní Slavkov, budeme se v novat analýze současněho stavu zaměstnanosti odsouzených ve V zniční Horní Slavkov, což je hlavním cílem práce. Zabývat se budeme skutečným aktuálním stavem zaměstnanosti odsouzených dle statistik Všechné služby České republiky a provedeme dotazníkové šetření v oblasti zaměstnanosti odsouzených ve V zniční Horní Slavkov z pohledu samotných odsouzených. Z celkového počtu odsouzených ve V zniční Horní Slavkov byl autorem stanoven pro potřeby této práce výzkumný vzorek 50 odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve V zniční Horní Slavkov.

3.2 Stanovení předpokladů

Hlavním cílem praktické části je zhodnotit zaměstnanost ve V zniční Horní Slavkov a na základě tohoto cíle si autor zvolil následující předpoklady:

- 1) Více než 75 % práce schopných odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody má zájem pracovat.
- 2) Více než 75 % odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nemá zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace.
- 3) Méně než 25 % z celkového počtu odsouzených ve V zniční Horní Slavkov vykonává v rámci svého pracovního zařazení skutečnou pracovní činnost, přestože celková zaměstnanost odsouzených kolísá kolem 50 %.

3.3 Dotazníkové šetření

3.3.1 Popis průzkumného prostředí

V zniční Horní Slavkov leží na okraji katastru města Horní Slavkov v Karlovarském kraji (příloha č. 2, fotografie č. 1). V zniční je profilována pro výkon trestu dospělých mužů, kteří spáchali závažnou trestnou činnost a recidivistů, zařazených do výkonu trestu s ostrahou s délkou trestu do 15-ti let. V posledních letech, kdy bylo nově vybudováno oddělení se zesíleným stavební-technickým zabezpečením, jsou ve V zniční Horní Slavkov umístěni i odsouzení s doživotním trestem, zařazení rovněž do výkonu trestu s ostrahou.

„Normoubytovací kapacita v znici je stanovena na počet 728 odsouzených, v pr b hu roku byla neustále p ekra ována, p i emž nejvyššího po tu odsouzených jsme dosáhli v m síci ervnu, kdy jsme se dostali na po et 950 odsouzených. K 31. 12. 2009 bylo ve v znici celkem 897 odsouzených, což inilo 123,21 % normoubytovací kapacity“ (Výro ní zpráva V znice Horní Slavkov za rok 2009, s. 3).

Ve v znici jsou z ízena vedle standardního odd lení pro výkon trestu s ostrahou i specializované odd lení pro odsouzené s duševní poruchou a poruchou chování a již zmín né odd lení se zesíleným stavebn -technickým zabezpe ením.

Celý objekt V znice Horní Slavkov je rozd len do ty ástí, tzv. zón. Jednotlivé zóny jsou odd leny ploty a zdmi, každá zóna má sv j stupe ostrahy zabezpe ený strážními v žemi. Níže uvedené rozložení V znice Horní Slavkov uvádí autor zám rn , aby tená i bylo alespo z ásti nastín no, ve kterých místech v znice odsouzení pracují. V nejv tší zón , která se nazývá ubytovací a nachází se uprost ed v znice, jsou umíst ny všechny ubytovny odsouzených. Zde je ostraha nep etržitá. Ubytovací zóna je obklopena dalšími t emi. V další se nachází hlavní vstup do v znice, administrativní budovy, kuchy , jídelna a t locvi na pro zam stnance. Tato zóna má rovn ž nep etržitou ostrahu. Zbylé dv zóny jsou pracovní, nacházejí se v nich obrovské výrobní haly, ur ené pro zam stnávání odsouzených osob. Ve výrobních halách by bylo možné, s ohledem na jejich kapacitu a v závislosti na druhu vykonávané práce, teoreticky zam stnat p evážnou v tšinu odsouzených, umíst ných ve výkonu trestu ve V znici Horní Slavkov. Tyto zóny mají ostrahu pouze v dob , kdy jsou zde zam stnání odsouzení.

P ed rokem 1990 v zni pracovali na stavbách v okolí a v r zných státních továrnách v kraji, nap . ve sklárn v Oloví, kam byli každý den eskortováni. Státní podniky m li v dob minulého režimu ve výrobních zónách V znice Horní Slavkov celé výrobní haly, nap . Škoda Plze . P ed „sametovou revolucí“ pracovali tém všichni odsouzení, z nichž drtivá v tšina práv ve výrobních halách p ímo v areálu v znice.

V sou asné dob tomu bohužel tak není. Jedna ze dvou výrobních zón je již n kolik let zcela nevyužívána, ve druhé je zam stnáno pouze n kolik desítek odsouzených na jedné pracovní sm n . V této pracovní zón jsou umíst na pracovišt odsouzených. „K dispozici jsou 3 objekty, kdy dva jsou pln využity zakázkami pro šest firem s celkovým po tem zaazených odsouzených cca. 85-100 (cca. 11 %) dle množství jednotlivých zakázek. Jedná se p edevším o jednoduché kompletování propaga ního materiálu pro zákazníka ze SRN. Další zakázky jsou typu záme nického

opravování a následného kompletování držák trubek, okapových hák apod. pro firmu rovněž ze SRN“ (Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov, s. 6).

3.3.2 Popis pr zkumného vzorku

Autor práce zvolil pr zkumný vzorek o velikosti 50 odsouzených, kteří jsou umístěni ve výkonu trestu ve Věznici Horní Slavkov. Výběr byl založen především na dobrovolnosti a ochotě odsouzených vyplnit anonymní dotazník. K tomu, aby bylo dosaženo potřebné velikosti vzorku a autor mohl pracovat při vyhodnocování s plným počtem předem zvolených respondentů, oslovil celkem 58 odsouzených, nebo 8 odsouzených vyplnění dotazníku odmítlo se slovy: „Když nemusím, tak nechci“. Jednalo se o odsouzené, kteří jakoukoliv spolupráci s příslušníkem VS ČR považují za jakousi formu selhání v kolektivu vězeňské subkultury. Je obtížné získat jejich důvěru. Některé odsouzené již z principu odmítají spolupráci s příslušníky Vězeňské služby České republiky nad rámec svých povinností.

V rámci objektivit byl proveden výběr odsouzených z různých oddílů ve věznici, nebo na některých oddílech se nacházejí pouze nepracující odsouzené, na jiných oddílech pouze pracovní odsouzené, specializované oddělení pro odsouzené s poruchami chování je zřízené rovněž na zvláštním oddíle, odsouzené navštěvující vzdělávací kurzy, jsou převážně soustředěni také na jednom oddíle.

Autor nejprve zvažoval, jakým způsobem náhodný výběr provede. Pro znemožnění jakéhokoli vlivu mezi odsouzenými zvolil autor nejjednodušší způsob, a to podle abecedy. Na každém oddíle je vyvěšen seznam odsouzených, na kterém jsou jména abecedně seřazena. Na každém z deseti oddílů ve Věznici Horní Slavkov autor požádal prvních pět odsouzených ze seznamu, pokud některý odmítl, požádal dalšího, který následoval v abecedním seznamu. Tímto byla zajištěna plná objektivita výběru pr zkumného vzorku, založená na dobrovolnosti odsouzených.

Trestnost všech odsouzených ve Věznici Horní Slavkov je rozmanitá, mezi oslovenými převažovali odsouzené s trestnou minulostí zejména majetkového charakteru, vyskytovali se mezi nimi však i tací, kteří byli odsouzené za trestné činy násilného charakteru.

3.3.3 Metody užívané při průzkumném šetření

Při získávání informací pro šetření jsme použili metodu ve formě anonymního nestandardizovaného dotazníku (příloha 1). Dotazník vlastní konstrukce jsme zvolili proto, že patří mezi základní poznávací metody mj. i v psychologii a je jednou z možných forem získávání informací pro poznávání lidí. Dotazník byl konstruován zpočátku, který umožní odsouzeným ve většině otázek jednoduchou volbu označení jím nejbližší odpovědi, u některých otázek byla umožněna volba vyjádření vlastního názoru. Obsahem dotazníku bylo i poučení, jak dotazník vyplnit a oznámení, z jakého důvodu je dotazník předkládán včetně podkování za jeho zpracování. Dotazník obsahoval 17 otázek, z nichž 2 byly otevřené základní identifikací, 7 otázek nabízelo jasný výběr odpovědi ze dvou i více možností, ve zbylých osmi otázkách si respondent zvolil možnost z několika odpovědí, přičemž minimálně jedna z možností byla otevřená otázka pro vyjádření vlastního názoru.

Dotazníky byly předkládány odsouzeným na kulturních místnostech, které jsou součástí každého oddělení odsouzených ve věznici. Z deseti oddílů ve věznici bylo vybráno vždy pět odsouzených, kteří byli ochotni podrobit se anonymnímu dotazníkovému šetření. Každý z odsouzených při vyplnění dotazníku pracoval samostatně. Každé skupině odsouzených bylo vždy ještě oznámeno, že odpovědi v dotaznících jsou skutečně anonymní a za uvedení jakýchkoliv informací nebude nikdo sankcionován ani k odpovědím zpětně dotazován. Každé skupině trvalo vyplnění dotazníku cca 20 až 30 minut. Dotazníky po skončení vyplnění shromáždil vždy od všech jeden z odsouzených z důvodu zajištění požadované anonymity.

Další výzkumnou metodou, užitou při průzkumném šetření, byla analýza sekundárních zdrojů. Jednalo se o zpracování oficiálních statistik Věznice Horní Slavkov, vycházejících zejména z výroční zprávy Věznice Horní Slavkov za rok 2009. Využity byly statistiky týkající se zaměstnávání a vzdělávání odsouzených. Oficiální statistiky byly porovnávány s výsledky dotazníkového šetření.

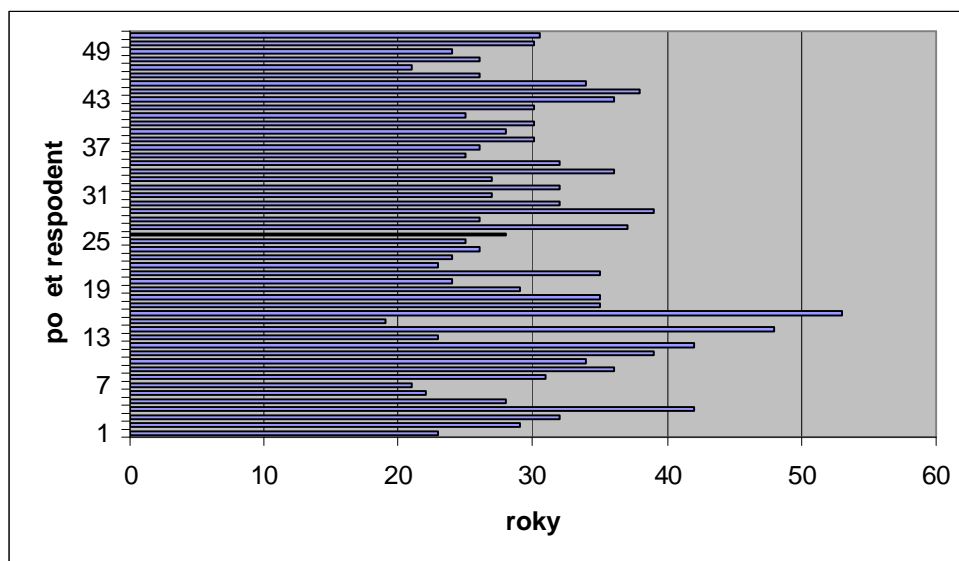
3.4 Prezentace výsledků průzkumného šetření

3.4.1 Výsledek dotazníkového šetření

V následující kapitole jsou zpracovány výsledky dotazníkového šetření, kterému sloužil jako podklad anonymní dotazník (příloha 1). Otázky z dotazníku byly zpracovány postupně za sebou podle čísel otázek 1 až 17. Většina otázek je vyjádřena graficky. Na všechny otázky odpověděli všichni respondenti, u nichž některých otevřených otázek nebylo nic zodpovězeno, což je konkrétně uvedeno u jednotlivých otázek a v tabulce u příslušné otázky.

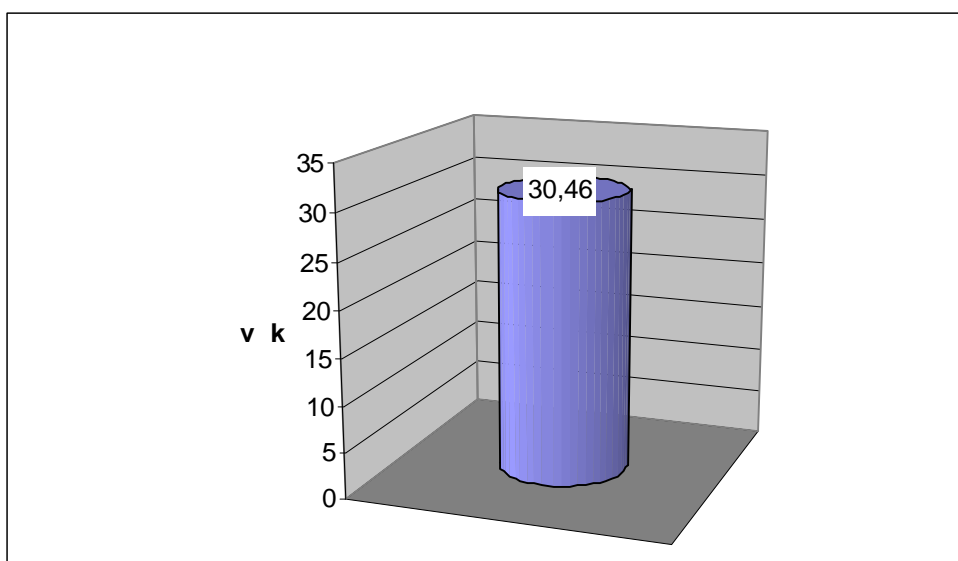
Otázka 1 zjišťuje věkové složení odsouzených – respondentů dotazníkového šetření. Na otázku odpověděli všichni odsouzení doplněním číselného údaje, vyjadřující jejich věk. Grafické vyjádření odpovědí je uvedeno v **grafu 1**. Z grafu je zřejmé, že věk dotazovaných odsouzených se pohyboval v rozmezí 19-53 roky.

Graf 1 – Věk respondentů

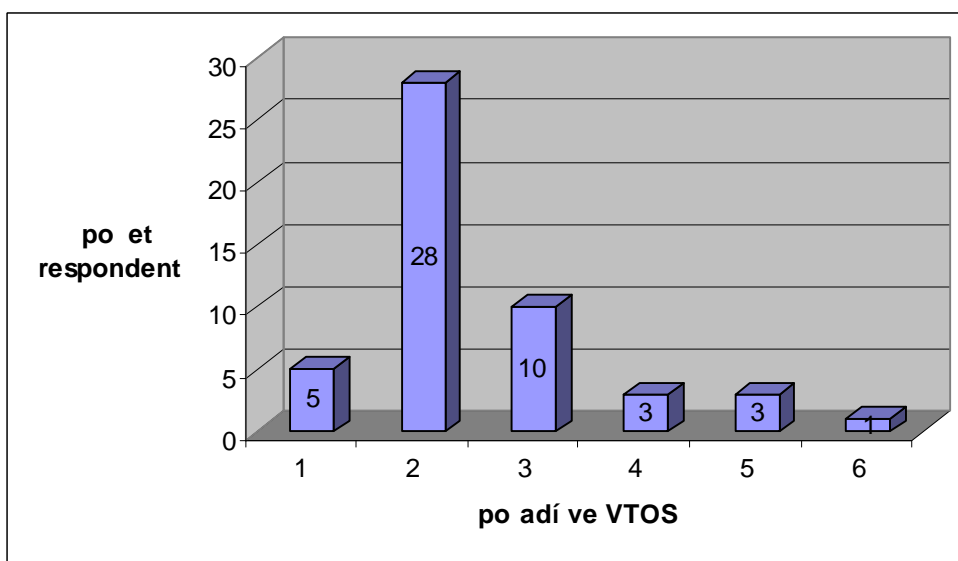
Otázka 1 je doplněna o průměrný věk všech respondentů, získaných aritmetickým průměrem hodnot z grafu 1. Průměrný věk dotazovaných odsouzených je 30,46 rok, tato hodnota je graficky vyjádřena v **grafu 2**.

Graf . 2 – Průměr v k všech respondent

Otázka . 2 v dotazníku je otevřená a zní: Pokolikáté jste ve výkonu trestu? Odpovědi jsou uvedeny v **grafu . 3**, který graficky znázorňuje počet prvotně znárodných odsouzených a počet recidivistů s etností jejich výkonu trestu odnětí svobody. Na otázku . 2 odpovědělo všech 50 respondentů. Z grafu je zřejmé, že 5 odsouzených je ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, dále považuje skupina 28 odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody podruhé, 10 odsouzených potřetí, ti odsouzení po čtvrté, ti popáté a jeden odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody po šesté. Vyšší počet výkonu trestu odnětí svobody u jednotlivých odsouzených nebyl mezi respondenty zaznamenán.

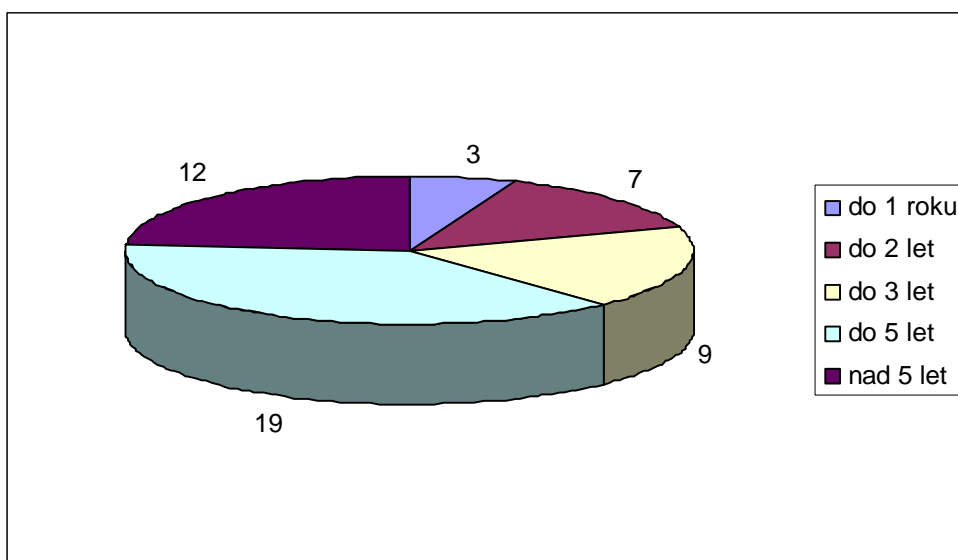
Graf . 3 - etnost ve VTOS

Průměrná hodnota počtu vykonaných trestů odnětí svobody na jednoho odsouzeného činí 2,48.

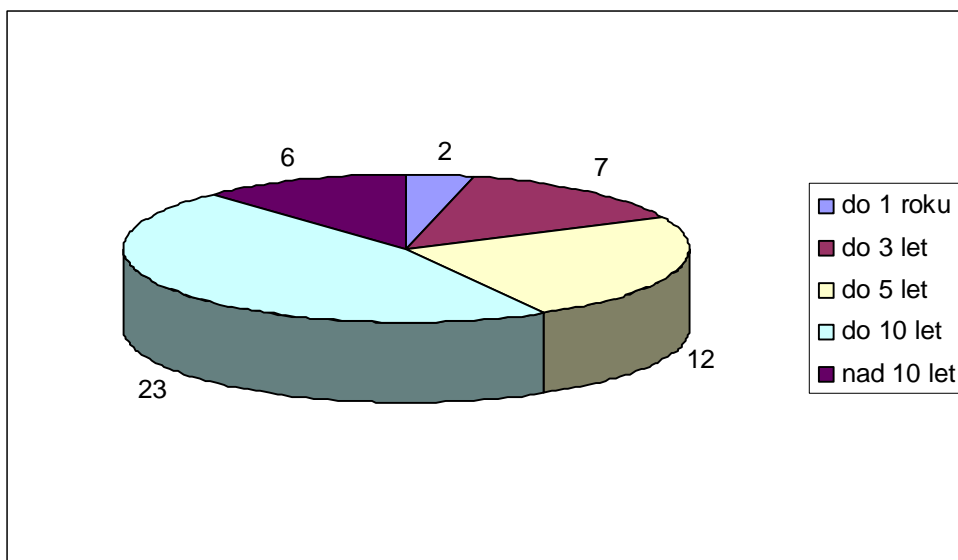
Otázka . 3 udává délku posledního uloženého trestu u jednotlivých respondentů. Nejpočetnější skupinou jsou odsouzení s délkou posledního trestu odnětí svobody v délce do pěti let, následuje skupina odsouzených s délkou posledního trestu odnětí svobody nad pět let. Odsouzených s délkami posledního trestu odnětí svobody do jednoho roku, do dvou let a do tří let nejsou početně tolik obsaženy, což potvrzuje profilaci v zóně Horní Slavkov. Grafické znázornění odpovědí je uvedeno v **grafu . 4**. Na tuto otázku zodpovědli všichni dotazovaní odsouzení.

Graf . 4 - Počet respondentů a délka posledního trestu

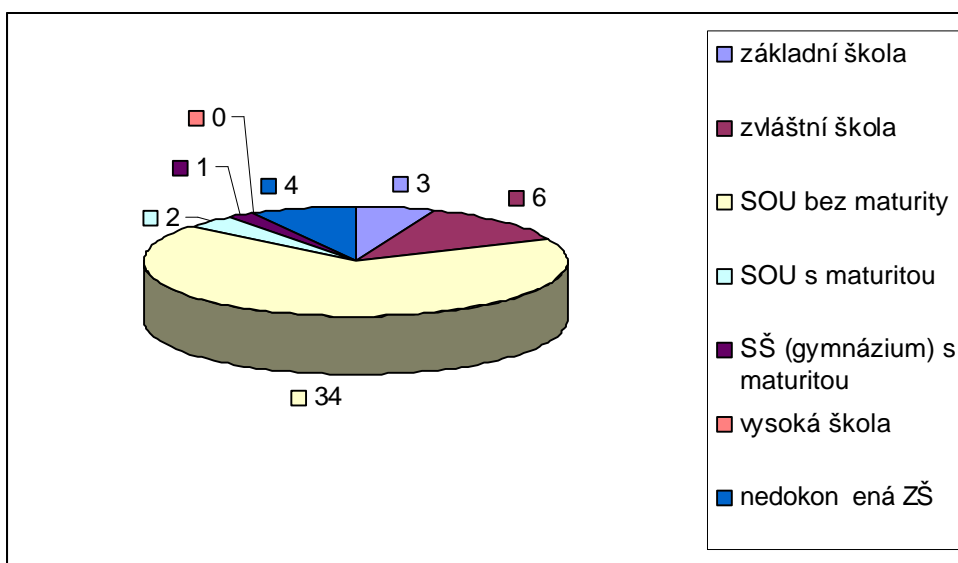
Na **otázku . 4** odpovídali všichni dotazovaní odsouzení. Odpovědi jsou zahrnuty v **grafu . 5**. Zahrnují součty délek všech uložených a vykonaných trestů odnětí svobody v etn trestu posledního ke dni vyplnění dotazníku.

Graf . 5 - Počet respondentů a délka všech trestů

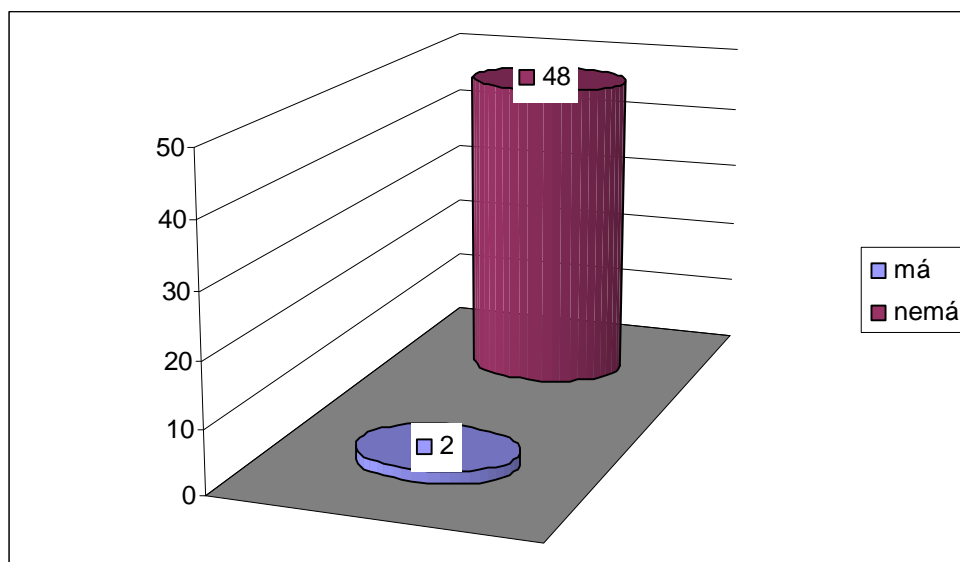
Odpovědi na **otázku . 5** přináší zajímavé výsledky. Na otázku, jaké je nejvyšší ukončené vzdělání odsouzených, odpovídali všichni dotázaní. Graficky znázorňuje odpovědi **graf . 6**, ze kterého je zřejmé, že jednoznačně považují odpovědi - SOU bez maturity, kdy volbu této odpovědi využilo více než dvě třetiny dotazovaných. Počet ostatních odpovědí jsou proti této zanedbatelné.

Graf . 6 - Nejvyšší ukončené vzdělání respondentů

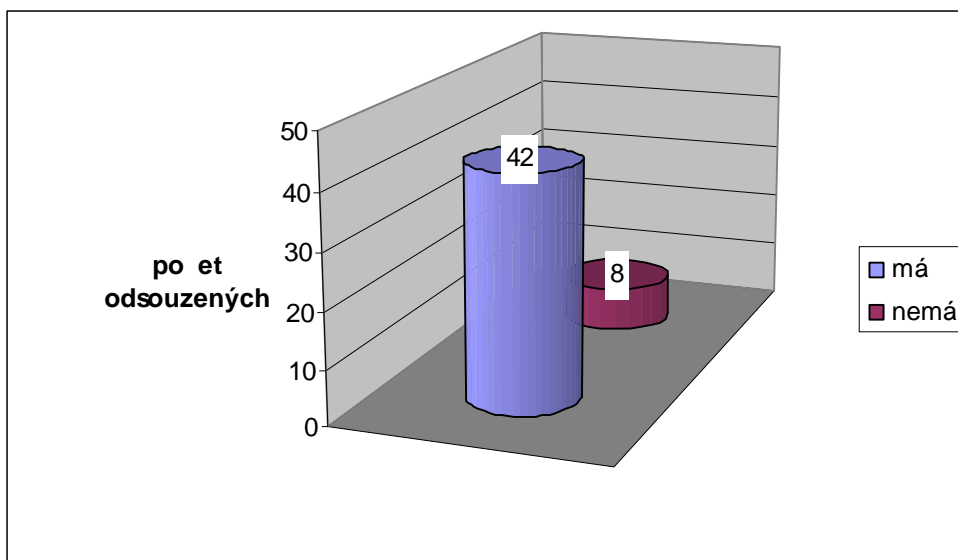
Otázka . 6 zní: Máte n jaké zdravotní omezení nebo postižení, kv li kterému nejste schopen pracovat? Otázka byla uzav ená na dv základní možnosti odpov dí: ano-ne. Na otázku odpov d li všichni dotázaní, odpov di jsou graficky znázorn ny v **grafu . 7**. V p ípad kladné odpov di, které byly z celkového po tu padesáti odsouzených dv , následovala podotázka, která m la up esnit konkrétní onemocnění nebo postižení. Ob dv kladné odpov di byly respondenty v podotázce up esn ny. Jeden odsouzený uvedl, že má schizofrenii a je v invalidním d chodu a druhá kladná odpov byla od vodn na chyb jícími dv ma prsty na pravé ruce, což jsou odpov di irelevantní, pokud se ovšem zakládají na pravd .

Graf . 7 – Po et respondent se zdravotním omezením

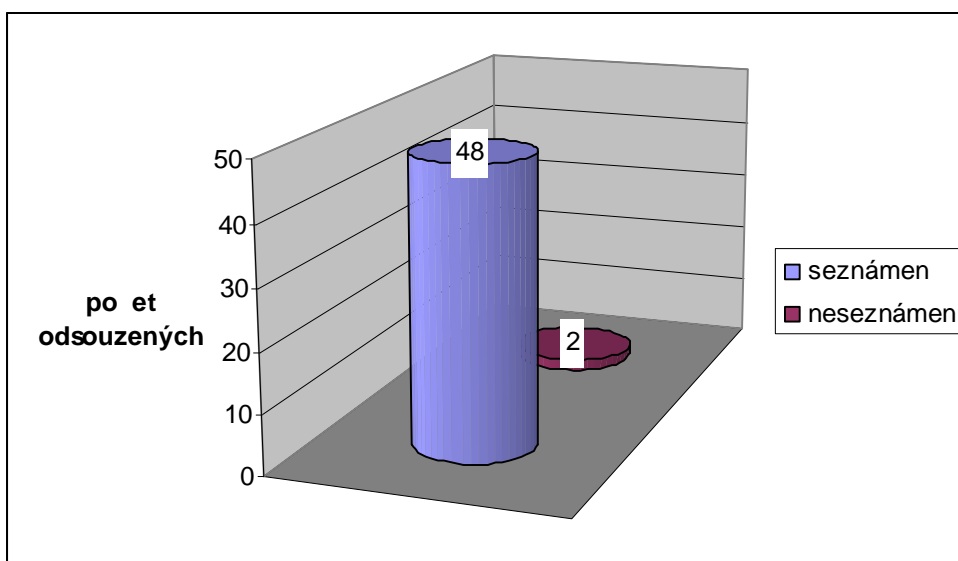
Otázka . 7 je uzavřená. Sleduje zájem odsouzených o práci ve VTOS. Odpovědli na ni všichni dotázaní. Odpovědi jsou graficky znázorněny v **grafu . 8**. Osm odsouzených odpovědlo, že zájem pracovat nemá, což představuje 16 % z celkového počtu respondentů .

Graf . 8 - Zájem respondentů ve VTOS pracovat

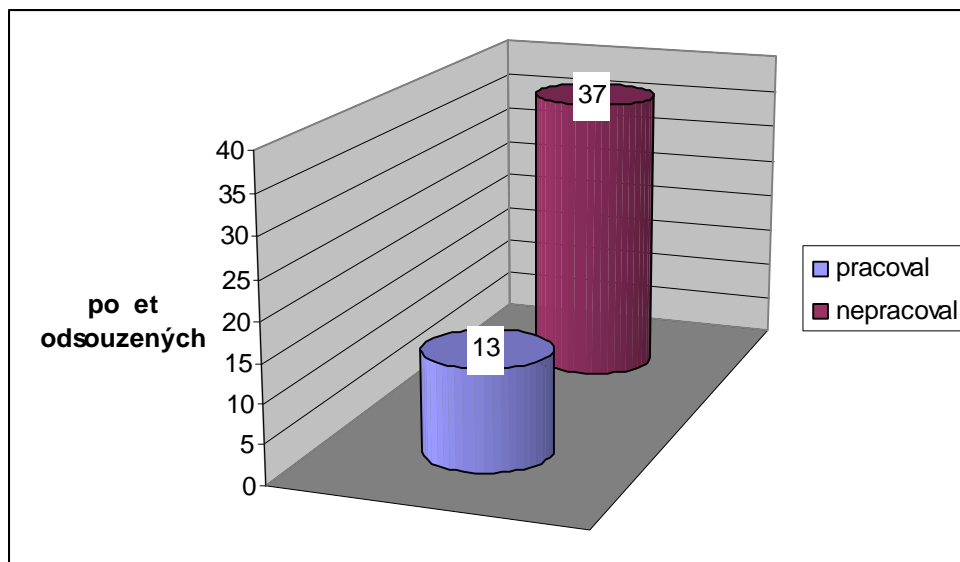
Otázka . 8, na kterou odpovědli všichni odsouzení, se dotazuje na to, zda byli odsouzení seznámeni při svém nástupu do VTOS s možnostmi pracovního zařazení. Grafické vyjádření všech odpovědí je uvedeno v **grafu . 9**. Až na dvě výjimky všichni respondenti odpovědli kladně .

Graf . 9 - Počet respondentů seznámených s podmínkami pracovního zařazení

Odpovědi na **otázku . 9** měly vyjádřit, kolik respondent pracovalo v obanském životě před jejich nástupem do VTOS. Odpovědi byly shrnovány do dvou základních odpovědí, které jsou graficky znázorněny v **grafu . 10**. Z výsledku je zřejmé, že před nástupem do výkonu trestu pracovalo přibližně 25 % dotazovaných odsouzených.

Graf . 10 - Počet respondentů, kteří před VTOS pracovali

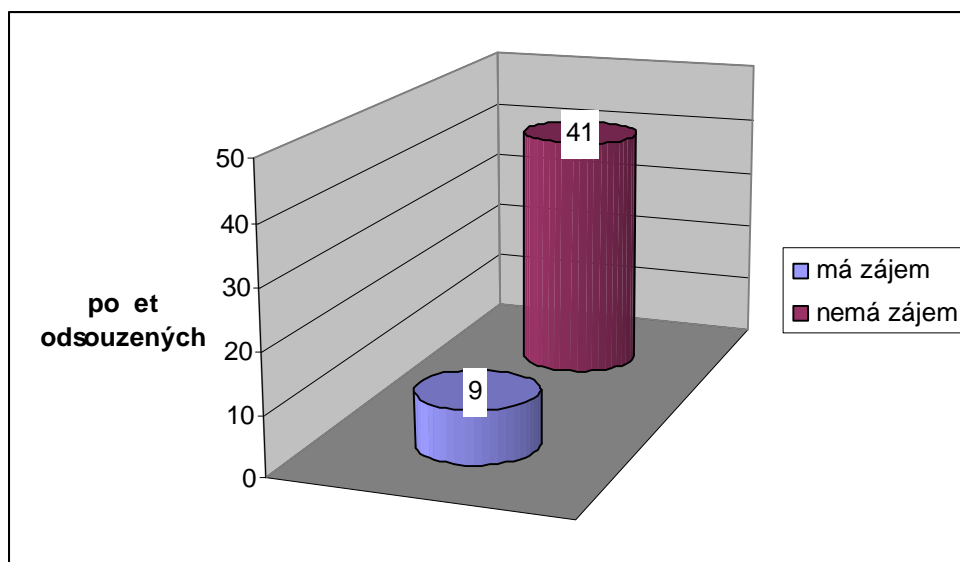
U odpovědi ANO následovala otevřená podotázka, kde měli odsouzení doplnit, jaké povolání vykonávali před nástupem do věznice. Odpovědi přináší **tabulka . 1**. Ze zbylých 11 odsouzených jejich odpověď byla jedenáct, dva odsouzení neuvedli žádnou odpověď.

Tabulka . 1 – Povolání respondentů před nástupem do VTOS

odsouzený	odpovědi: Před nástupem do věznice jsem vykonával povolání:
1	podnikání
2	"nic neuvedeno"
3	domlník
4	prodával jsem auta
5	domlnal jsem v porcelánce
6	sváře
7	vozl jsem v dílně z hromádek a prodával
8	idi
9	"nic neuvedeno"
10	uklízěl jsem ve městě
11	zámečník
12	podnikal jsem v restauraci
13	zedník

Otázka . 10 anonymního dotazníku se v nověla vzdávání odsouzených, konkrétně o zájem odsouzených ve výkonu trestu o zvýšení nebo doplnění vzdělání nebo rekvalifikace. Výsledky jsou graficky znázorněny v **grafu . 11**. Na otázku odpověděli všichni dotázaní, z odpovědí je zřejmé, že devět odsouzených z padesáti takový zájem v anonymním dotazníku projevilo.

Graf . 11 - Zájem respondentů o vzdělávání ve VTOS

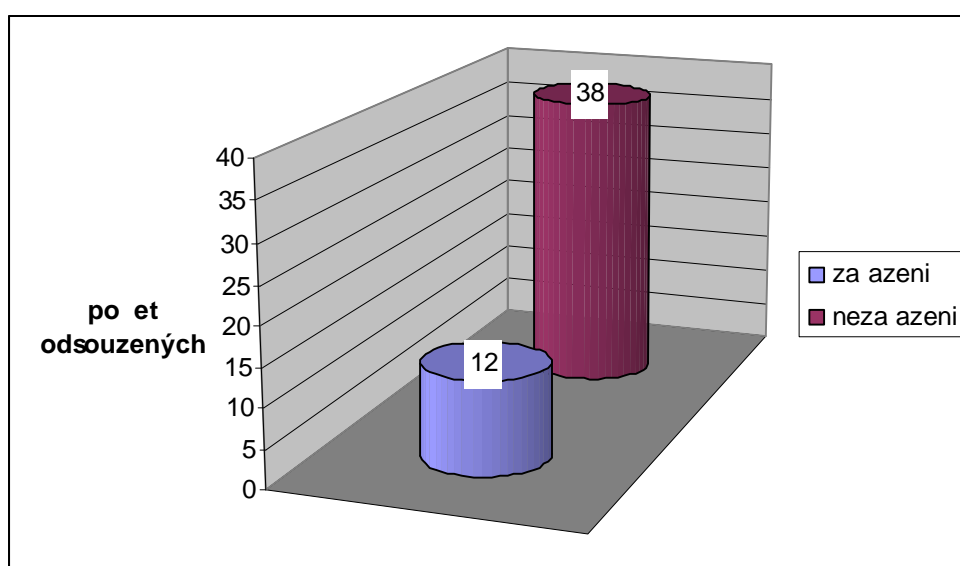
U odpovědi ANO následovalo doplnění, o co konkrétně by měl odsouzený zájem v rámci vzdělávání. Odpovědi přináší **tabulka . 2**. Sedm odsouzených doplnilo, o co konkrétně by měl zájem v rámci vzdělávání, dva odsouzení ponechali pole v dotazníku volné.

Tabulka . 2 – Konkrétní zájem odsouzených v rámci vzdělávání

odsouzený	odpovědi: O co konkrétně byste měl zájem v rámci vzdělávání?
1	chtěl bych chodit do školy
2	využít se kuchyňem
3	měl bych zájem udělat maturitu
4	"nic neuvedeno"
5	obnovit své zájmy
6	"nic neuvedeno"
7	chci chodit do školy jako vy
8	zájmy mám velký
9	jíždět autem a pracovní stroje

Otázka . 11 měla za úkol zmapovat, zda jsou respondenti v současné době ve VTOS pracovní zařazení. V případě kladné odpovědi následovala podotázka, na jakém konkrétním pracovišti. Počet pracovních zařazených odsouzených z dotazníku je graficky vyjádřen v **grafu . 12**. Na otevřenou podotázku, která vyjadřuje konkrétní pracoviště každého odsouzeného, odpovědi všech 12 odsouzených, kteří uvedli v základní otázce, že jsou pracovní zařazení. Odpovědi odsouzených jsou uvedeny v **tabulce . 3**. Konkrétní pojmy, uvedené v tabulce . 3, jsou vysvětleny v kapitolách 2.4.2.2 a 2.4.2.3 (str. 18-19) a v seznamu používaných zkratk (str. 8).

Graf . 12 - Počet pracovních zařazených odsouzených

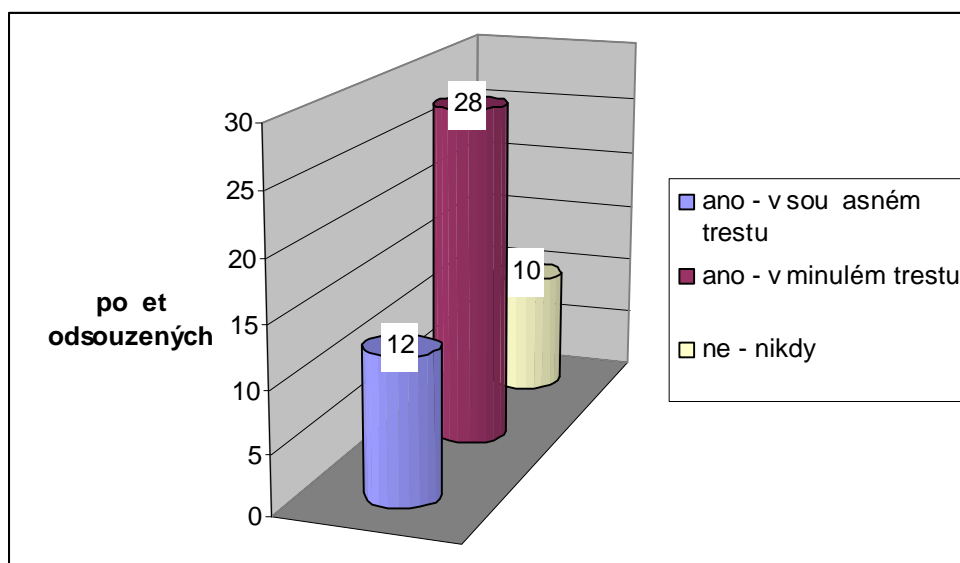

Tabulka . 3 – Konkrétní pracovní zařazení pracujících odsouzených

odsouzený	odpověď: Kde jste v současné době ve VTOS pracovní zařazení?
1	Propagace
2	brigáda úklid
3	Propagace
4	knihovnik
5	Propagace
6	škola
7	škola
8	BDS
9	KTA
10	modelář
11	úklid
12	oddílový zástupce

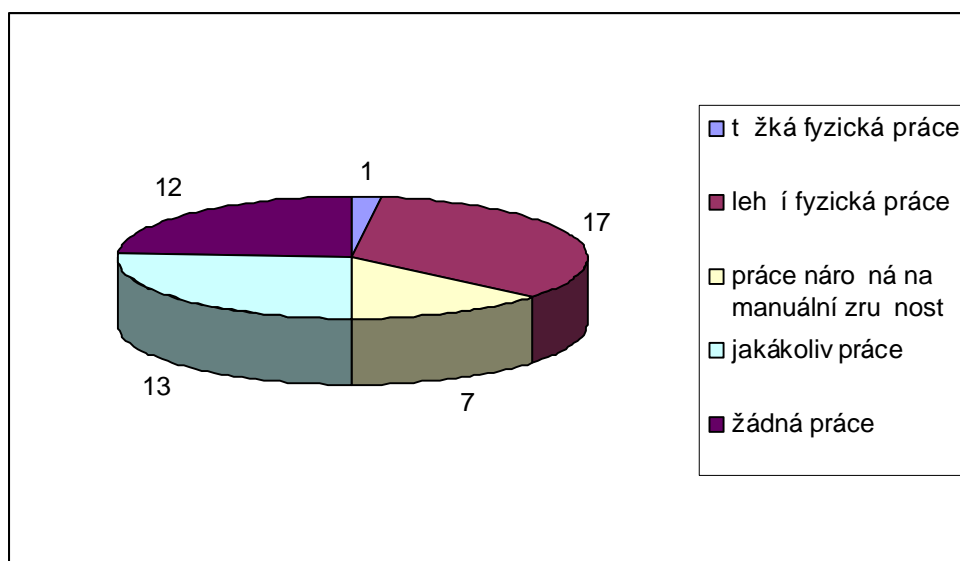
Na **otázku . 12** odpov ělo všech padesát dotázaných respondent ě. Otázka byla uzav ěná, nabízela t ě možnosti odpov ědí. Odpov ědí respondent ě bylo zjišt ěno, že v sou ěsném výkonu trestu jich je za azeno 12, oproti jejich minulému výkonu trestu, kdy jich bylo za azeno 28 z celkového po tu padesáti dotázaných. Nikdy ve výkonu trestu nepracovalo 10 odsouzených, což je jedna p ětina z pr zkumného vzorku. Grafické znázorn ění odpov ědí zobrazuje **graf . 13**.

Graf . 13 - Po ět pracovn ě za azených respondent ě

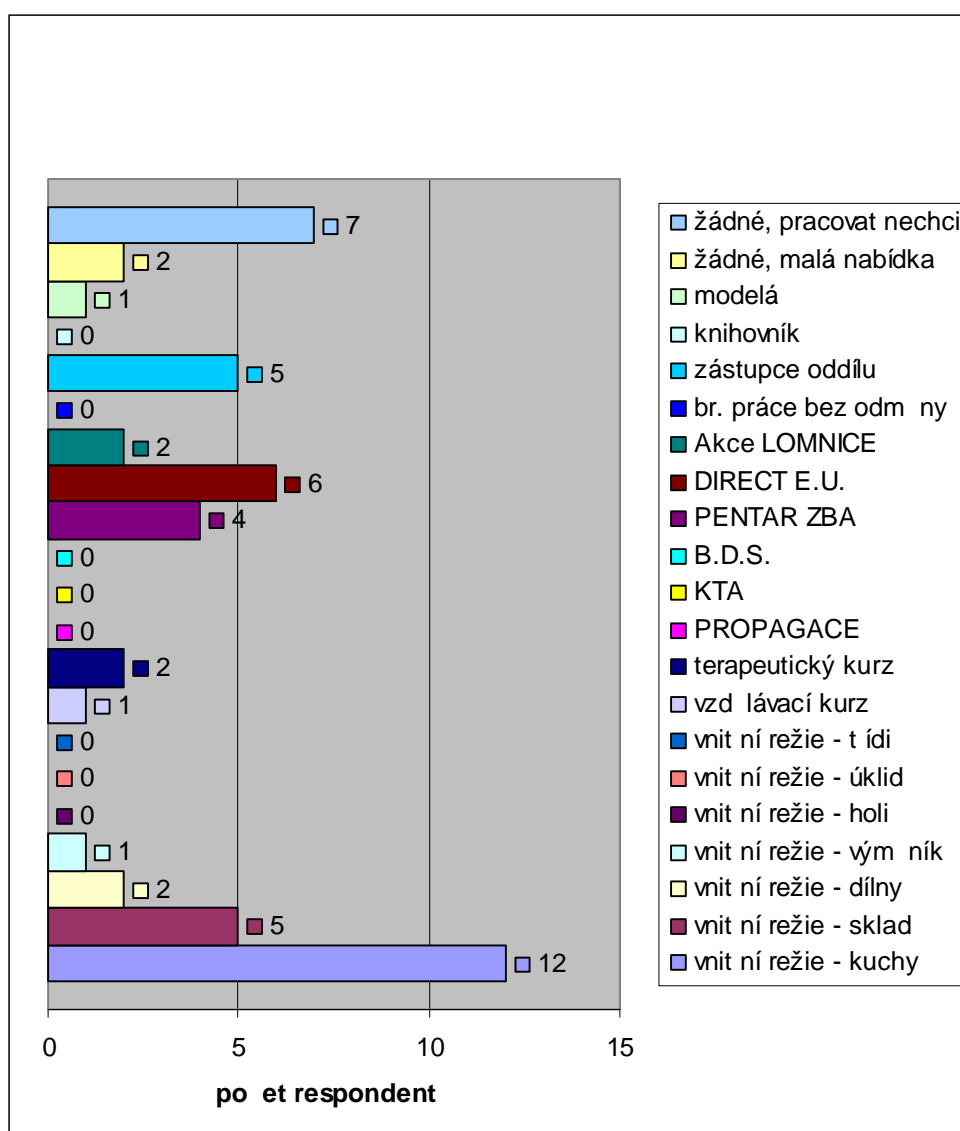
Otázka . 13 mapuje, o jakou práci by m ěli odsouzení, v p ěípad ě svobodného výb ěru, zájem. Otázka byla uzav ěná s možností konkrétního výb ěru z p ěti odpov ědí, které jsou graficky vyjád ěny v **grafu . 14**. Na otázku odpov ěli všichni respondenti. Z grafu ě je z ějmé, že p ěevažuje mezi odsouzenými zájem o leh ěí fyzickou práci, následuje zájem o jakoukoliv práci, t ěm ě jedna t ětina dotázaných zvolila odpov ě ě – žádná práce. O t ěžkou fyzickou práci a práci náro ěnou na manuální zru nost neprojevili odsouzení velký zájem.

Graf . 14 - Zájem respondentů o druh práce

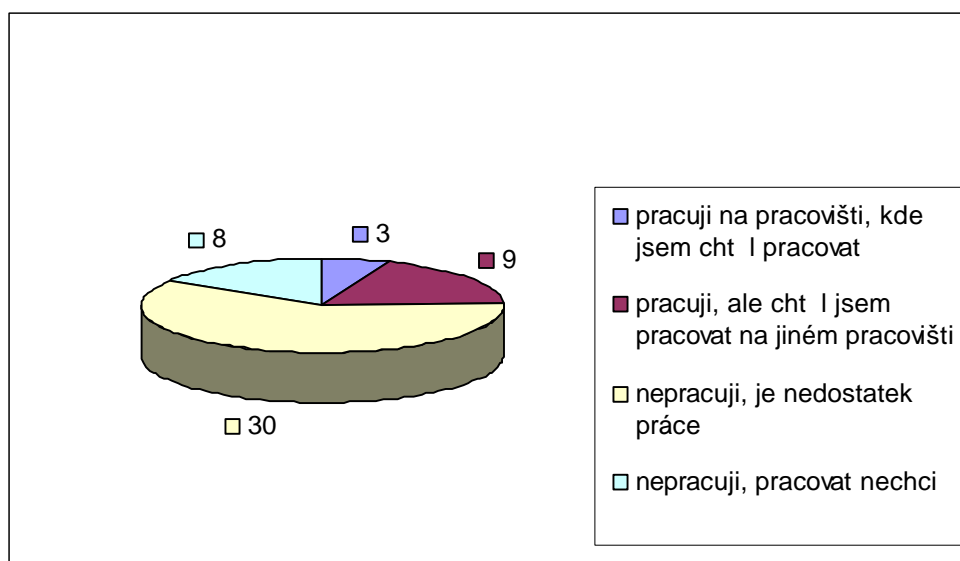
Otázka . 14 nabízí možnosti výběru konkrétních odpovědí, které obsahují názvy konkrétních pracovišť ve V znici Horní Slavkov. Pouze u volby odpovědi „vnitřní pracoviště“ máme odsouzení možnost otevřené odpovědi s vyjádřením konkrétního pracoviště. Tato otázka byla zvolena záměrně a vyjadřuje možnost svobodné volby pracoviště odsouzených bez ohledu na kvalifikační předpoklady. Zajímavostí na odpovědích zůstává, že odsouzení by v případě možnosti vlastní volby nejraději pracovali ve vnitřních provozech v znici, nejraději v kuchyni. Tento výsledek je možné popsat skutečností, které naplňují uspokojení základních lidských potřeb, v tomto případě snadnější přístup k potravinám. Další zajímavostí tohoto výsledku je další skutečnost, že nikdo z odsouzených neprojevil zájem pracovat v klasických výrobních provozech v halách na pracovištích B.D.S, KTA a Propagace. Konkrétní pojmy jsou vysvětleny v kapitolách 2.4.2.2, 2.4.2.3 a 2.4.2.6 (str. 18-21) a v seznamu používaných zkratk (str. 8). Z těchto odpovědí lze odvodit, že tato práce je pro odsouzené nezajímavá. Výsledky jsou graficky znázorněny v **grafu . 15**.

Graf . 15 - Zájem odsouzených o konkrétní pracovišť

Otázka . 15 v dotazníku zní: Pracujete na pracovišti podle Vašich představ, nebo byste pracoval raději na jiném místě? Odpovědi byly dány ze čtyř možností a jsou graficky znázorněny v **grafu . 16**. Na otázku odpovídalo všech padesát dotázaných respondentů. Svobodnou volbu povolání ve věznici umožnit nelze. Odsouzený, pokud je pracovní zařazen, má povinnost pracovat. Okruh pracovního zařazení je v prostředí věznice omezen, možnost svobodné volby druhu povolání je pro odsouzené ve věznici téměř nemožná. Z grafu je zřejmé, že pouze tři odsouzení z padesáti dotázaných pracují na pracovišti podle svých představ. Naopak je vysoké procento odsouzených, kteří by o práci zájem měli, ale z důvodu nedostatku práce nejsou pracovní zařazeni.

Graf . 16 – Vlastní názor odsouzených na své pracovní zařazení

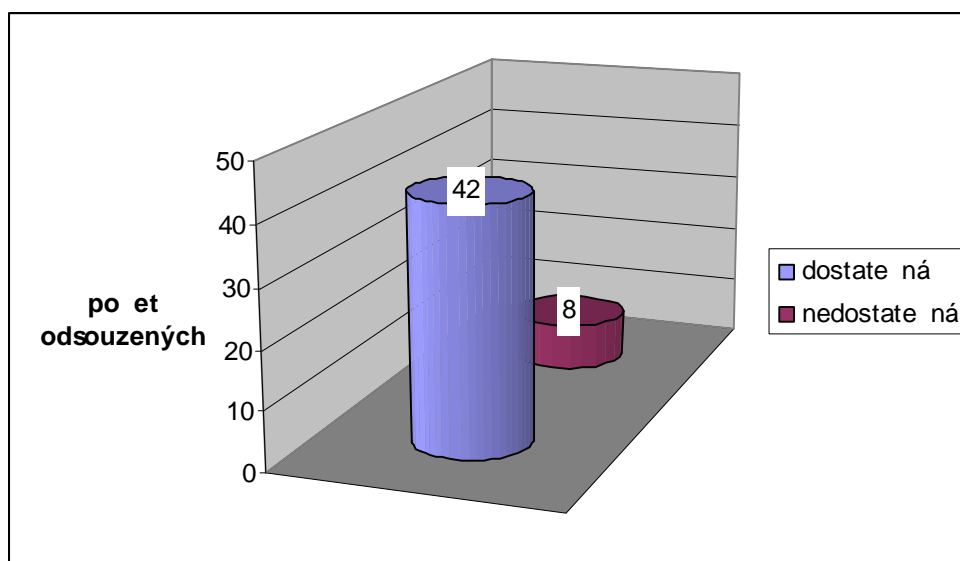
U volby odpovědi „Pracuji, ale chci jsem pracovat na jiném pracovišti“, kterou zvolilo devět odsouzených, byla dána v dotazníku možnost volného doplnění, na kterém pracovišti a pro ? Odpovědi odsouzených jsou uvedeny v **tabulce . 4**.

Tabulka . 4 – Zájem odsouzených o konkrétní práci

odsouzený	odpověď : Na kterém pracovišti jsem chtěl pracovat a pro ?
1	ve skladu
2	chtěl jsem raději uklízet, než pracovat v dílně
3	kuchy - aspoň bych se po jídle najedl
4	cokoliv jiného než BDS
5	kuchy - rád vařím
6	chtěl dělat modeláře, ale moc mi to nejde
7	kuchy - mám rád jídlo
8	výměník, dříve jsem to i venku a znám to
9	nechtěl dělat ty obálky, raději bych někde uklízel

Na **otázku . 16**, kterou byl zjišťován názor odsouzených na dostatečnost nabídky pracovních míst ve Věznici Horní Slavkov, odpověděli všichni dotázaní. Výsledky jsou graficky zpracovány v **grafu . 17**. Pouze osm odsouzených uvedlo, že je nabídka nedostatečná, zbylých 42 odsouzených uvedlo, že nabídka pracovních míst ve věznici je dostatečná. Dotazník nabízel ještě možnost vyjádření jiného názoru odsouzených, této možnosti nevyužil nikdo z dotazovaných.

Graf . 17 - Názor odsouzených na dostatečnost nabídky pracovních míst

Na **otázku . 17** dotazníkového šetření, zda byl dotazník srozumitelný, všichni respondenti shodně odpověděli, že ANO.

3.4.2 Prezentace oficiálních statistik

Ve Věznici Horní Slavkov je zřízen Samostatný referát záměstnávání v zraněných osob. Jsou zde zamestnáváni i civilní zamestnanci, dva odsouzení, kteří jsou zařazeni ve vnitřní režii na pozici zvané „směšníci“. V současné době zde pracuje ještě jeden odsouzený brigádník.

Odsouzení „směšníci“ mají mimo dalších pracovních úkolů na starosti vedení stavu odsouzených na jednotlivých pracovištích, přípravu „Změny v zařazení odsouzených“ vždy na následující den na základě podkladů a požadavků jednotlivých oddělení. Změny pracovního zařazení jsou vydávány v elektronické podobě každý den, v poslední pracovní den rovněž na všechny následující dny pracovního klidu. Odsouzení směšníci průběžně evidují a upravují změny v pracovním zařazení v elektronické podobě za pomoci výpočetní techniky na jejich pracovišti, která je součástí Samostatného referátu záměstnávání v zraněných osob. Kontrolu nad tímto odsouzenými a zodpovědnost za vedení stavu mají pracovníci Samostatného referátu záměstnávání v zraněných osob, kteří následně změny v zařazení odsouzených rozesílají v elektronické podobě příslušným pracovníkům a funkcionářům věznice.

Samostatný referát záměstnávání v zraněných osob průběžně eviduje míru zamestnanosti v zraněných osob, s tímto daty dále nakládá formou informovanosti

nad ízené složky, kterou je Generální editelství V ze ské služby R v Praze. Míra zam stanosti je prezentována ve výro ních zprávách V znice Horní Slavkov a V ze ské služby R.

Dále bude použito údaj z Výro ní zprávy V znice Horní Slavkov za rok 2009. V roce 2009 ve v znici zam stání odsouzení ve vnit ním provozu v znice (VP), vzd lávacích kurzech (VZK), brigádnické innosti ve prosp ch v znice, v provozovnst ediska hospodá ské innosti (PSH) a u jednoho tzv. cizího podnikatelského subjektu. Za hlavní úsp ch lze považovat zvýšení a stabilizaci zam stanosti odsouzených p es hranici 50% v záv ru roku a podstatné snížení záporných ísel v hospoda ní PSH vzniklých na za átku roku jako d sledek hospodá ské krize.

Vnit ní provoz

Za azeno pr m rn 65 odsouzených (7,2 %) p edevším na údržbá ské, obslužné a pomocné práce dle pot eb v znice v dílnách, v areálu v znice, obou kuchyních a skladech apod.

Brigádnická innost a VZK

Základní vzd lávání a terapeutické programy absolvovalo 72 odsouzených. Brigádník za azeno v pr m ru 79 odsouzených, tj. 16,8 % z celkového po tu v znice.

Provozovny hospodá ské innosti

K dispozici jsou 3 objekty, kdy dva jsou pln využity zakázkami pro šest firem s celkovým po tem za azených odsouzených cca. 85-100 (cca. 11 %) dle množství jednotlivých zakázek. Jedná se p edevším o jednoduché kompletování propaga ního materiálu pro zákazníka ze SRN. Další zakázky jsou typu záme nického opracovávání a následného kompletování držák trubek, okapových hák apod. pro firmu rovn ž ze SRN. V listopadu zahájila zkušební innost firma na r zné úpravy kabeláže pro osobní automobily, kdy lze po vyhodnocení kvality práce p edpokládat trvalé za azení cca. 10 odsouzených (s výhledem i podstatn více). Dále byla z ízena dv pracovišt mimo v znici-zemní práce (4 odsouzení) a provád ní úklidových prací v objektu sousedního strojírenského závodu (2 odsouzení). V prvním tvrtletí roku 2010 je p edpoklad uzav ní smlouvy s firmou na kompletaci kovových svorek (cca 3 odsouzení) a místní manufakturou na výrobu porcelánu (cca 20 odsouzených).

Celková zaměstnanost

Celková zaměstnanost v roce 2009 kolísala pod hranicí 50 %, kdy ke stabilizaci (a to na průměrně cca. 51 %) došlo až v měsících listopad a prosinec.

Je nutné konstatovat, že se na celkovém hospodaření především projevila probíhající hospodářská krize a to hlavně v SRN, kam je expedována převážná část všech výrobků. I přes pokračující propad v hospodaření PSH, který dosáhl v měsíci únoru až dubnu 421.166,86 K (kdy se prakticky zastavily zakázky od odběratelských firem), se v následujících měsících podařilo tento propad z velké části eliminovat a to na částku 44.527,86 K (rok 2008 skončil ziskem 15.793,07 K). Pokud bude hospodářská krize dále slábnout, je reálný předpoklad, že v roce 2010 bude zachován trend kladných hospodářských výsledků a tato ztráta bude vyrovnána.

Odměňování vnitřních osob

V průběhu roku 2009 probíhalo zaměstnávání odsouzených ve Vznici Horní Slavkov i na pracovištích vnitřního provozu Vznice Horní Slavkov. V příslušné oblasti samostatný referát zaměstnávání vnitřních osob úzce spolupracuje s příslušnými zaměstnanci GVSR, Úřady práce, Hospodářskou komorou Poohří atd. Pravidelně je sledován stav pohledávek u jednotlivých firem, měsíčně jsou vyhodnocovány ekonomické výsledky pracoviště stěžejní hospodářské činnosti (PSH). Na pracovištích u cizích subjektů PSH se konají pravidelné výrobní porady.

Od července roku 2000 platí stále stupnice základní složky odměny pro odsouzené, tj.:

I. platová třída	4.500,00 K
II. platová třída	6.750,00 K
III. platová třída	9.000,00 K

Odsouzení jsou převážně zařazováni do I. platové třídy (4.500,- K). Pouze u některých profesí a též je-li odsouzený v dané profesi vyučen, je zpravidla zařazen do II. platové třídy (6.750,- K). Za rok 2009 bylo ve II. platové třídě zařazeno mezi 15-18 odsouzenými (Srov. Výroční zpráva Vznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 4 – 6).

Celkové výdaje celkem na odměny odsouzených zařazených ve vnitřním provozu Vznice Horní Slavkov: (Výroční zpráva Vznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 5):

Rok 2009: 3.846.968,00 K / průměrná hrubá měsíční odměna 4.673,2 K

V porovnání uvádíme celkové výdaje a průměrnou hrubou odměnou odsouzených v letech 2005 až 2008 (Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 5):

Rok 2005:	3.469.556,00 K	/	průměrná měsíční odměna	4.744,40 K
Rok 2006:	3.469.847,00 K	/	průměrná měsíční odměna	4.667,50 K
Rok 2007:	3.590.492,00 K	/	průměrná měsíční odměna	4.358,50 K
Rok 2008:	3.756.352,00 K	/	průměrná měsíční odměna	4.537,80 K

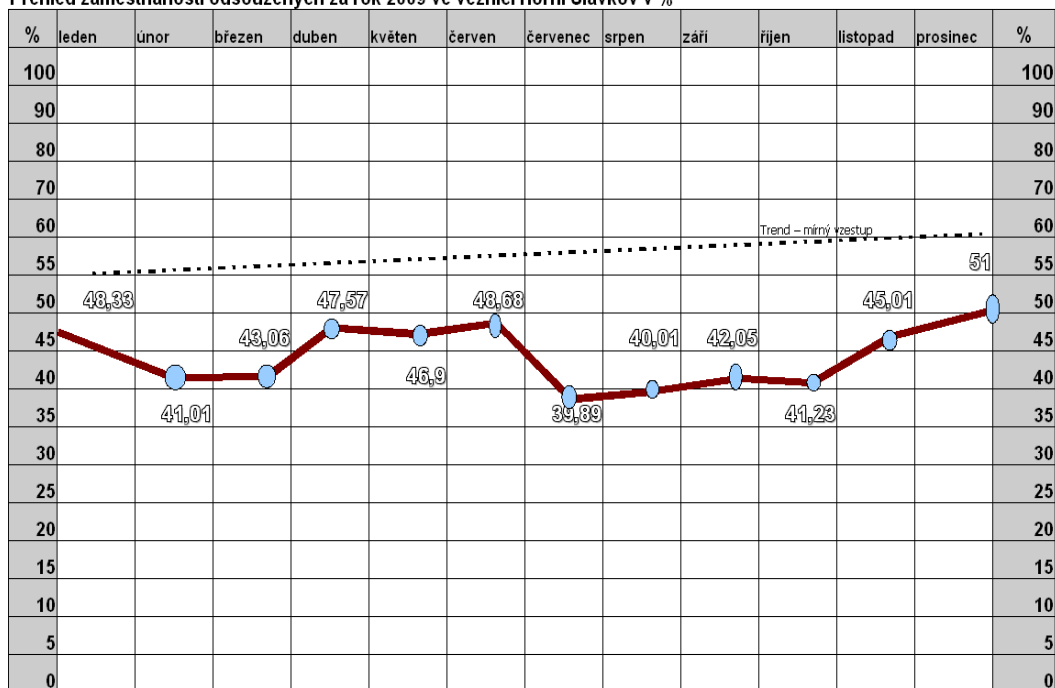
Specializovaná oddělení

Ve Věznici Horní Slavkov je zřízeno Specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených s poruchami duševními a poruchami chování (dále jen „SpO“). Posláním programu je změna kriminálního myšlení a chování, řešení emocionálních a vztahových problémů pomocí společného soužití ve strukturovaném prostředí, které nabízí bezpečnou atmosféru v každodenní zkušenosti, ze které lze čerpat a učit se. Hlavním cílem oddělení je vytvořit systém zacházení s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody, který přispívá k snižování rizika páchaní trestné činnosti. Odsouzení zaživení na SpO jsou zaživení v terapeutických kurzech a jsou vedeni jako pracovní zaživení odsouzení (Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 12).

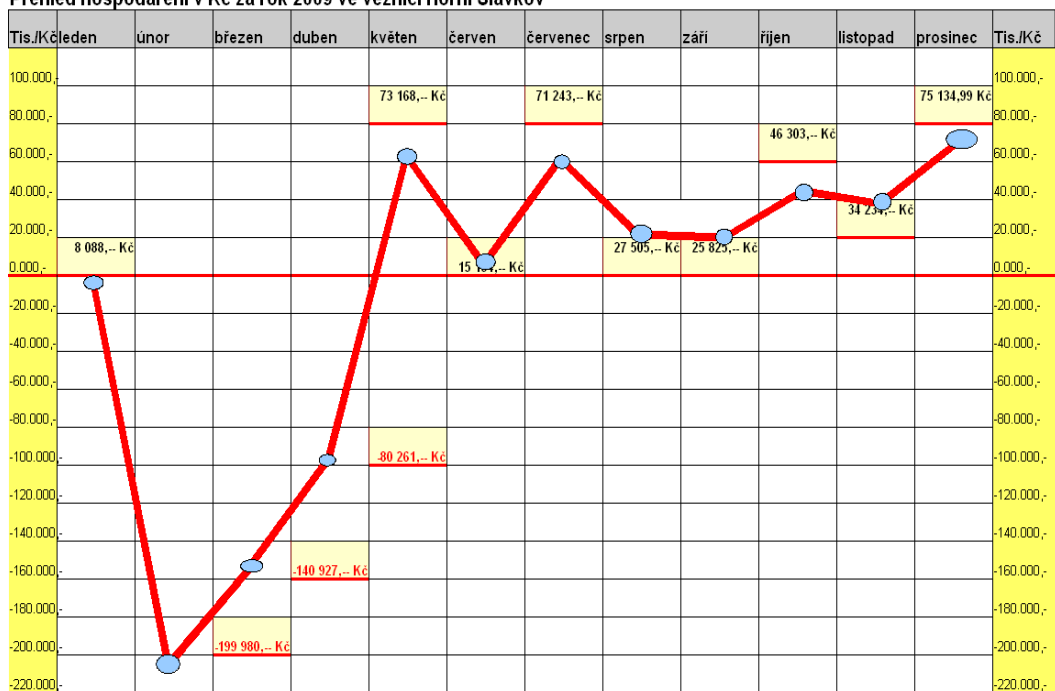
Stavy odsouzených zaživených na SpO:	rok 2007	91 osob
	2008	107 osob
	2009	121 osob

Graf . 18 – Zaměstnanost odsouzených a přehled hospodaření v roce 2009

Přehled zaměstnanosti odsouzených za rok 2009 ve věznici Horní Slavkov v %

Přehled hospodaření v Kč za rok 2009 ve věznici Horní Slavkov

(Zdroj: Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 7)

Vzdělávání v zkných osob

Ve V knici Horní Slavkov není Školské vzdělávací st edisko (dále ŠVS). Na školní rok 2009/2010 bylo odesláno 176 přihlášek na učební obory v rámci ŠVS do jiných v knic, p ehled uveden v **tabulce . 5**.

Tabulka . 5 – P ehled p přihlášek na učební obory

v knice	učební obor	po et p přihlášek
Valdice	Obráb kov	5
Vina ice	Provoz spol. stravování	77
Plze	Záme ník	25
Rýnovice	Strojírenská výroba	14
Rýnovice	Obráb kov	31
Pardubice	Výroba konfekce	24

(Zdroj: Výro ní zpráva V knice Horní Slavkov za rok 2009, s. 13)

Vzd lanostní struktura odsouzených ve V knici Horní Slavkov je uvedena konkrétními po etními údaji v **tabulce . 6**, procentuálními údaji v **grafu . 19**. Tyto údaje jsou celkové z roku 2009 a jsou sou ástí Výro ní zprávy V knice Horní Slavkov za rok 2009.

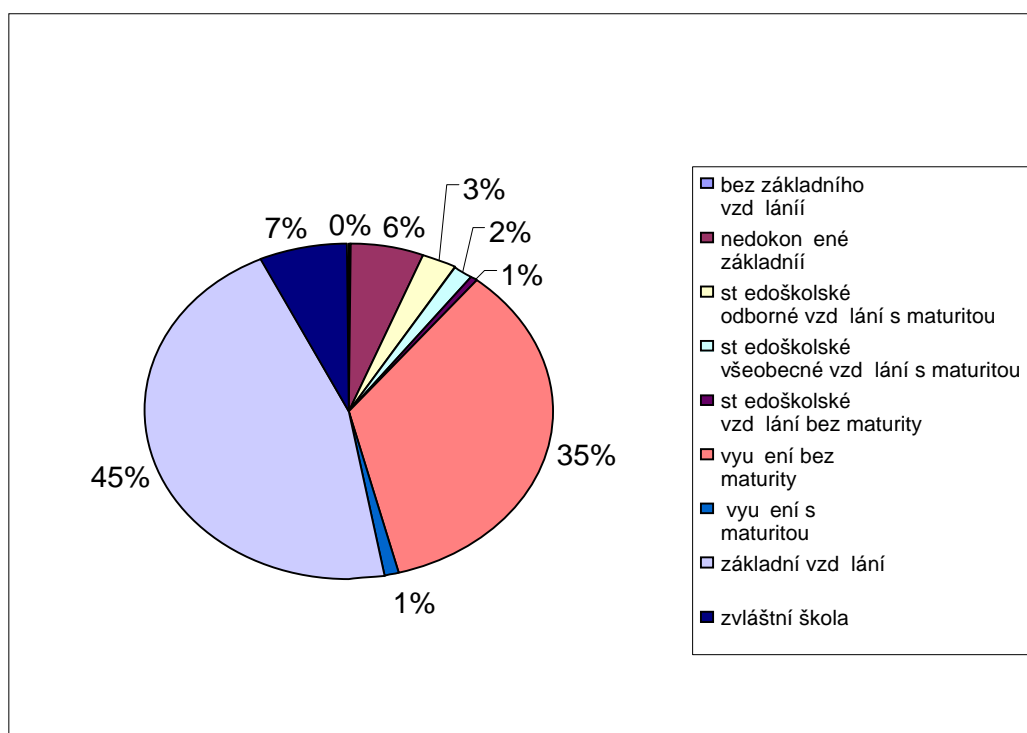
„Ve vzdělávacím kurzu zajiš ují externí učitelé výuku pro odsouzené s nedokon eným základním vzd láním, pop . rozší ení všeobecných znalostí eského jazyka a matematiky. Ve školním roce prošlo VZK celkem 52 v kných osob. V íjnu 2009 jsme zajistili ve spolupráci s firmou Lesma spol. s r.o., Krnov rekvalifika ní kurz „Obsluha k ovino ezu a benzinové seka ky“ pro 10 odsouzených. Na základ vydaného osv d ení o rekvalifikaci jsou odsouzení postupn za azováni do pracovní i brigádnické innosti ve v knici“ (Výro ní zpráva V knice Horní Slavkov za rok 2009, s. 13).

Tabulka . 6 – Vzdělání odsouzených ve Věznici Horní Slavkov

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet
bez základního vzdělání	3
nedokončené základní	52
střední odborné vzdělání s maturitou	23
střední odborné všeobecné vzdělání s maturitou	14
střední odborné vzdělání bez maturity	5
vyučení bez maturity	312
vyučení s maturitou	13
základní vzdělání	410
zvláštní škola	62

(Zdroj: Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 14)

Graf . 19 - Vzdělanostní struktura odsouzených

(Zdroj: Výroční zpráva Věznice Horní Slavkov za rok 2009, s. 14)

4 Závěrečné shrnutí výsledků prázdného šetření

4.1 Vyhodnocení výsledků prázdného šetření

V rámci tvorby bakalářské práce bylo použito skutečných íselných údaj , které poskytují analýzu zaměstnanosti odsouzených ve V znici Horní Slavkov. Dále bylo provedeno prázdné šetření, jehož cílem bylo rovněž zanalyzovat souasný stav zaměstnanosti odsouzených a vyjádřit, jakou mají představu o zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody ve V znici Horní Slavkov samotní odsouzení ze svého pohledu.

Při vyhodnocování dotazníku, který byl určen odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody ve V znici Horní Slavkov, se takřka nevyskytovaly v zásadních údajích žádné velké odchylky. Přestože bylo provedeno dotazníkové šetření pouze u malého procenta odsouzených z celkového počtu všech odsouzených, umístěných ve v znici, výsledky dotazníkového šetření jsou takřka totožné s oficiálními statistikami V zské služby eské republiky V znice Horní Slavkov i s dlouholetými zkušenostmi autora.

4.2 Ověření předpokladů

1) Více než 75 % práce schopných odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody má zájem pracovat.

Projevit zájem o práci mají možnost všichni odsouzení při příjezdu do V znice Horní Slavkov, kdy zpravidla v době do jednoho týdne procházejí všichni tzv. „přijímací komisí“, což je komise složená z odborných zaměstnanců v znice z různých oddělení. U této komise jsou všichni odsouzení dotazováni na osobní, sociální a další údaje pro ověření údajů v osobním spisu odsouzeného. Dále jsou všichni odsouzení bez výjimky dotazováni i na skutečnost, zda když jim bude nabídnuta ve VTOS práce, tak zda práci jsou ochotni a budou ji vykonávat. Tento dotaz vždy iní přítomný pracovník Referátu zaměstnávání v zních osob, který se každého odsouzeného dotazuje na kvalifikaci, zručnost, praxi i omezení ve výkonu povolání jednotlivých odsouzených. Zároveň stružně vyloží každému odsouzenému, jaké možnosti pracovního zařazení jsou pro každého konkrétního odsouzeného vhodné dle jeho kvalifikace a praxe.

lenem přijímací komise je i autor této práce. Na dotaz pracovního zařazení všichni odsouzení uvádí odpověď ANO. Dle názoru nejen autora, ale většiny odborných zaměstnanců v znice, je to způsobeno tím, že odsouzení jsou ve v znici velmi krátkou dobu a nechtějí si přivodit hned zpočátku nějaké komplikace

nebo konflikty se zaměstnanci v zniční. Zkušební odsouzení, znalí zákona o výkonu trestu, navíc vědí, že odsouzený, pokud je mu práce přidělena, je povinen pracovat. Odmítnutí práce je považováno za kázeňský přestupek, který má vliv na hodnocení odsouzeného. Tato otázka, zda byli odsouzení při nástupu do v zniční seznámeni s možnostmi pracovního zařazení, byla rovněž předmětem dotazníkového šetření (otázka č. 8, graf č. 9, strana 38), kde kladně odpovědělo 96 % odsouzených. Přijímací komisi procházejí všichni odsouzení, skutečnost je tedy taková, že s podmínkami pracovního zařazení jsou seznámeni všichni. Všichni odsouzení rovněž toto seznámení stvrzují svými podpisy, jedná se o prokazatelný 100 % výsledek. Ve všech věznicích v České republice by měl být postup jednotný.

Autor zároveň zvolil otázku, zda mají odsouzení zájem ve výkonu trestu odnětí svobody pracovat, jako součást anonymního dotazníkového šetření (otázka č. 7 dotazníku, graf č. 8, strana 38), nebo zde mohli odsouzení vyjádřit anonymně svůj vlastní názor. Odpovědi jsou z grafu zřejmé, dle dotazníkového šetření má zájem pracovat ve výkonu trestu odnětí svobody 84 % dotazovaných odsouzených. Pokud od tohoto procenta odečteme, že dle dotazníkového šetření (otázka č. 6, graf č. 7, strana 37) jsou 4 % odsouzených, kteří mají zdravotní postižení nebo omezení, kvůli kterému pracovat nemohou, dostaneme se celkem na 80 % práce schopných odsouzených, kteří mají ve výkonu trestu odnětí svobody zájem pracovat.

Předpoklad číslo jedna, že více než 75 % práce schopných odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody má zájem pracovat, se potvrdil.

2) Více než 75 % odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nemá zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace.

Ve Věznici Horní Slavkov není školské vzdělávací středisko. Možnost zvýšení kvalifikace a dalšího vzdělávání poskytují jiné věznice v rámci České republiky. Do těchto věznic je nutné odsouzené z Věznice Horní Slavkov po dobu vzdělávání přemístit na základě žádosti odsouzených. Ve školním roce 2009/2010 bylo zaznamenáno celkem 176 přihlášek odsouzených na studium do učebních oborů v rámci školských vzdělávacích středisek Vězeňské služby České republiky (strana 51), což vykazuje za předpokladu přiměřeného dlouhodobého stavu ve Věznici Horní Slavkov celkem 900 odsouzených 19,55 %.

V roce 2009 navštívilo vzdělávací kurz v rámci Věznice Horní Slavkov celkem 52 odsouzených (strana 51), což je 5,77 % z celkového počtu odsouzených.

V říjnu 2009 byl zajištěn pro odsouzené rekvalifikační kurz „Obsluha k ovinozu a benzinové sekačky“ pro 10 odsouzených (strana 51), což je 1,1 % odsouzených z celkového stavu Věznice Horní Slavkov.

Celkem lze z výše uvedených oficiálních statistik konstatovat, že tímto projevilo zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace celkem 26,42 % odsouzených, žádný zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace neprojevilo 73,58 % odsouzených.

Pokud se budeme držet přesného údaje a nepouštíme žádnou toleranci, můžeme konstatovat, že **zvolený předpoklad číslo 2, že více než 75 % odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nemá zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace, se nepotvrdil.**

Je nutné však předpokládat, že výše uvedený výsledek může být zkreslen například tím, že jeden odsouzený mohl projevit zájem o vzdělání ve více odborných oborech.

Oficiální statistiky doplňuje i dotazníkové šetření mezi odsouzenými (otázka č. 10, graf č. 11, tabulka č. 2, strana 40), při kterém neprojevilo zájem o vzdělávání nebo rekvalifikaci ve VTOS 41 odsouzených z padesáti dotázaných, což představuje 82 % odsouzených.

Dotazníkovým šetřením, kde jsme pracovali se vzorkem padesáti odsouzených, se zvolený předpoklad číslo 2, že více než 75 % odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nemá zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace, potvrdil.

Pokud porovnáme výsledek oficiálních statistik, že žádný zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace neprojevilo 73,58 % odsouzených, s výsledkem dotazníkového šetření, kde neprojevilo zájem o vzdělávání nebo rekvalifikaci ve VTOS 82 % odsouzených, můžeme konstatovat, že výsledky jsou podobné, přesnější je oficiální statistika než malý průzkumný vzorek odsouzených uvedený v této práci.

3) Mén než 25 % z celkového počtu odsouzených ve V znici Horní Slavkov vykonává v rámci svého pracovního zařazení skutečnou pracovní činnost, přestože celková zaměstnanost odsouzených kolísá kolem 50 %.

Ze statistiky, která je každý den vedena ve „změnách pracovního zařazení odsouzených“, byly nashromážděny a zpracovány údaje do tabulky . 7. Stavby na jednotlivých pracovištích se po celý rok s nepatrnými odchylkami pohybovaly stále na stejné úrovni. Z každého týdne roku 2009 byl náhodně vybrán jeden pracovní den, ze kterého byly údaje v tabulce . 7 zpracovány a u každého stavu na pracovišti vypočten aritmetický průměr. Pro zpracování údajů byla použita data z pracovišť, ve kterých odsouzení vykonávají skutečnou pracovní činnost. Pro zpracování nebyly použity počty odsouzených, zařazených ve vzdělávacích a terapeutických kurzech, brigádnicích zařazených zástupci oddílů, knihovníci a modeláři a další brigádnicích zařazení odsouzení k náhodným pracovním příležitostem – Akce Lomnice atd.

Tabulka . 7 – průměrné stavy odsouzených na pracovištích v roce 2009

Pracoviště :	Počet ods.
KTA	4
PROPAGACE	49
B.D.S.	44
Pentar - ZBA	2
VP - režie	59

Celkový průměrný počet odsouzených, kteří vykonávají skutečnou pracovní činnost, byl v roce 2009 stanoven na 158 odsouzených, což představuje z celkového průměrného počtu všech odsouzených ve V znici Horní Slavkov 900 odsouzených pouze 17,55 % zaměstnanosti.

Zvolený výzkumný předpoklad . 3, že mén než 25 % z celkového počtu odsouzených ve V znici Horní Slavkov vykonává v rámci svého pracovního zařazení skutečnou pracovní činnost, přestože celková zaměstnanost odsouzených kolísá kolem 50 %, se potvrdil.

5 Závěr

Bakalářská práce měla za úkol zmapovat a analyzovat problematiku zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody. Vymežit její postavení v rámci resocializace, nastínit její úkoly a těžkosti, se kterými se potýká.

Teoretická část práce byla zaměřena na výklad základních pojmů, seznámila nás s historií zaměstnávání v různých osob. Vysvětlila formy zaměstnávání odsouzených v souvislosti a aspekty problematiky zaměstnávání a nezaměstnanosti ve výkonu trestu odnětí svobody z pohledu nejen ekonomického, ale i sociálního, psychologického a zejména výchovného. Cílem práce bylo provést analýzu současného stavu zaměstnanosti ve Věznici Horní Slavkov. Stanoveného cíle bylo dosaženo v praktické části práce. Tato část byla koncipována analýzou skutečného stavu zaměstnanosti odsouzených ve Věznici Horní Slavkov, další částí bylo dotazníkové šetření skutečných názorů odsouzených v dané problematice. Pro práci byly zvoleny tři předpoklady:

- 1) Více než 75 % práce schopných odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody má zájem pracovat.
- 2) Více než 75 % odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nemá zájem o zvýšení nebo doplnění kvalifikace.
- 3) Méně než 25 % z celkového počtu odsouzených ve Věznici Horní Slavkov vykonává v rámci svého pracovního zařazení skutečnou pracovní činnost, přestože celková zaměstnanost odsouzených kolísá kolem 50 %.

Všechny výzkumné předpoklady jsou ověřeny v kapitole 4.2 této práce (str. 58-62). Až na drobnou procentuální odchylku (1,42 %) u předpokladu č. 2, provedeného dle oficiálních statistik Věznice Horní Slavkov, se všechny výzkumné předpoklady potvrdily. Předpoklad č. 2 byl ověřován i dotazníkovým šetřením respondentů, při kterém byl potvrzen.

Názory odsouzených nebyly celkově nijak zvlášť překvapující. O práci ve výkonu trestu projevilo zájem více než 75 % odsouzených, o rekvalifikaci a další vzdělávání projevila zájem pouze jedna čtvrtina odsouzených. Většina odsouzených preferuje lehčí fyzickou práci zejména ve vnitřní režii, kde převažuje pracovní zařazení v kuchyni odsouzených.

Přínosem bakalářské práce v řešení problematiky zaměstnávání odsouzených lze spatřit zejména ve zjištění, že tak velké procento odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody má zájem a je ochotno pracovat, přestože před nástupem do výkonu

trestu práci nevykonávali. Při tomto zjištění lze předpokládat, že samotné poskytování zaměstnání v české službě České republiky na odsouzené v oblasti zaměstnávání odsouzených, které je nedílnou součástí resocializace, je efektivní a přináší do řešené problematiky pozitivní výsledky.

Práce s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody je zcela jistě drahá, prosazování zaměstnanosti a vzdělávání odsouzených nebude nikdy jednoduché a levné a v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody ziskové. Přesto lze usuzovat, že zvýšení pracovní zdatnosti odsouzených osob může zcela jistě snížit jejich následnou případnou kriminalitu.

6 Navrhovaná opatření

Celá oblast problematiky zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody je velice obsáhlá a obtížně řešitelná. Zájmem Vězeňské služby České republiky je situaci řešit. Zpracovat a realizovat strategii zaměstnávání v zraněných osob, směřující k rozšíření zaměstnávání, je jedním ze strategických cílů Vězeňské služby České republiky, obsažený v Konceptu rozvoje českého vězeňství do roku 2015. Tento zájem se zatím v plné míře nedaří zajišťovat.

Ve věznicích typu s dohledem a s dozorem je možnost zaměstnávání v z podstatně větší vzhledem k tomu, že tito vězni mohou opouštět objekt věznice a pracují u některých státních organizací nebo podnikatelských subjektů. V ostatních typech věznic je méně možností vyvážet skupiny odsouzených na vnější pracoviště, která musí splňovat přísné podmínky z hlediska bezpečnosti a zabezpečení. Zájmem Vězeňské služby České republiky proto je co nejvíce odsouzených zaměstnávat ve vlastních objektech.

Věznice Horní Slavkov disponuje ve vlastním zabezpečeném objektu prostory, kde by byla možnost zaměstnávat odsouzené. Obrovské výrobní haly však zejména prázdnotou, přestože příslušní pracovníci věznice se snaží všemi možnými prostředky nalézt odsouzeným nové zaměstnavatele. Osobně jednají s řadou firem, prezentují volné pracovní prostory včetně pracovní síly na webu. V souasném těžkém ekonomickém období se tento záměr nedaří úspěšně realizovat.

Dívější zaměstnavatelé, kteří působili ve Věznici Horní Slavkov, narazili při provozování svých pracovních aktivit v prostředí věznice na řadu překážek, které svým způsobem bránily v jejich svobodné pracovní činnosti. Jednalo se zejména o důsledné kontroly vstupujících osob a precizní prohlídky vozidel při vjezdu a opouštění věznice, které příslušníci vězeňské stráže musejí provádět, což mnohým zaměstnavatelům nevyhovovalo, značně to i zdržovalo, na což nebyli nikde jinde zvyklí. Některým firmám se dostalo i do konfliktu se zákonem tím, že někteří jejich zaměstnanci nerespektovali podmínky věznice a navazovali nedovolené kontakty s odsouzenými, například vnášením drog, alkoholu, mobilních telefonů atd. Tímto zaměstnancem byl při prokázání takového jednání okamžitě zakázán vstup do zabezpečeného objektu věznice. Pokud se jednalo například o mistra v dílně, kde pracovali odsouzení (pozn. autora – tento případ se skutečně stal), byli okamžitě odsouzení, kteří v této dílně pracovali, bez mistra, tedy bez práce. Výše uvedené důvody vedly

k ukončení p sobení n kolika firem z t ch mála, které zam stnávaly odsouzené v prost edí v znice.

Pracovních p íležitostí pro odsouzené, vzhledem k celkovému po tu odsouzených, je nedostatek, z ehož vyplývá tak malý po et zam staných odsouzených. Zam stanost ve V znici Horní Slavkov se sice dle oficiálních statistik pohybuje kolem 50%, toto íslo však um le navyšují odsouzení, za azení zejména ve vzd lávacích a terapeutických programech. Pokud by do procenta zam stanosti odsouzených byli zahrnuti pouze ti odsouzení, kte í skute n vykonávají pracovní innost (vnit ní režie, hospodá ská innost, cizí podnikatelské subjekty), bylo by procento zam stanosti práce schopných odsouzených ve V znici Horní Slavkov pod hranicí 20 %.

Autor se domnívá, že jedním krokem, který by vedl ke zvýšení zam stanosti odsouzených, je motivace zam stnavatel . V sou asné dob nabízí V znice Horní Slavkov k podnikání zajímavé, cenov výhodné výrobní kapacity a relativn „levnou“ pracovní sílu. Zam stnavatelé by mohli být motivováni i da ovými úlevami, p ípadn dotacemi. Zm nami v legislativ by bylo možné dosáhnout up ednostn ní odb ru výrobk , pocházejících z výrobní innosti V ze ské služby eské republiky, pro státní firmy a organizace, ímž by se dalo p edpokládat zvýšení poptávky po výrobcích odsouzených, automaticky by se zvýšila výrobní innost. Výrobními prostory k takovému kroku V znice Horní Slavkov disponuje. Jak vyplynulo z dotazníkového šet ení, odsouzení o práci zájem mají.

Dalším krokem, který by pomohl zvýšit zam stanost v p ípad , že by nabídka pracovních míst byla navýšena, je diferenciac e v z . A to nejen diferenciac e odsouzených do ur itého typu v znice, kdy se autor setkal ve své praxi s tím, že ve V znici Horní Slavkov byl umíst n odsouzený, který byl odsouzen za krádeže potravin a alkoholu v obchodním dom . Tento odsouzený byl vzhledem ke své kriminální minulosti, která byla podobného charakteru, umíst n soudem do výkonu trestu s ostrahou, p í emž dle názoru autora, výkon jeho trestu ostrahu nevyžadoval. Podstatn jší je však vnit ní diferenciac e v rámci v znice. Zejména odsouzení, u kterých existuje p edpoklad úsp šné resocializace zejména pomocí práv zam stnávání, by m li být ubytováni odd len od ostatních odsouzených, na samostatných oddílech, a ne mezi odsouzenými již narušenými kriminální subkulturou. V podmínkách V znice Horní Slavkov, a nejen zde, by se zcela jist takové možnosti našly.

7 Seznam použitých informací a zdrojů

- 1 BUCHTOVÁ, B. a kol. *Nezaměstnanost, psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vydání. Praha: Grada publishing a.s., 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- 2 *Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015*, 1. vydání. Praha: VS ČR Praha Pankrác, 2005. 30s.
- 3 KOTÝNKOVÁ, M. *Sociální vyloučení*. In KREBS, V. *Sociální politika*. 3. vydání. Praha: ASPI a.s., 2005. ISBN 80-7357-050-5.
- 4 LORENZOVÁ, P. *Využívání extramurálních aktivit ve věznici* [online]. c2009, dostupné z URL: <http://www.vscr.cz/veznice-horni-slavkov-74/aktualita-594/vyuzivani-extramuralnich-aktivit-ve-veznici-5638> [cit. 2009-10-28]
- 5 MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.
- 6 Nařízení Generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 42/2009 Sb., kterým se stanoví pravidla pro zizování a innost oddělení specializovaného pro výkon trestu odsouzených s poruchami duševními a poruchami chování ve vazebních věznicích a v věznicích Vězeňské služby České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dostupné z elektronické databáze ASPI verze 12+
- 7 Nařízení Ministerstva spravedlnosti č. 1/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým se zizuje škola pro osoby ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, dostupné z elektronické databáze ASPI verze 12+
- 8 Nařízení vlády ČR č. 365/1999 Sb. o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob, za výkonů do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, dostupné z elektronické databáze ASPI verze 12+
- 9 NETÍK, K. et al. 1998, *Koncepce rozvoje vězeňství v ČR*. Příloha časopisu: *české vězeňství*. Ročník 1998, č. 1, Praha: VS ČR, 1992- . 61 s. ISSN 1213-9297.
- 10 NOVOTNÝ, F., ŘÍČKA, M. a kol. *Trestní kodexy*. 2. vydání. Praha: Eurounion s.r.o., 2002. ISBN 80-7317-009-4.
- 11 ŠMAJS, J. *Práce – téma k zamyšlení*. In BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost, psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vydání. Praha: Grada publishing a.s., 2002. ISBN 80-247-9006-8.

- 12 *Usnesení o vyhlášení Listiny základních práv a svobod* . 2/1993 Sb. [online].
dostupné z URL:
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/703/.cmd/ad/.c/311/.ce/10823/.p/8413/_s.155/703?PC_8413_l=2/1993&PC_8413_ps=10&PC_8413_p=9#10823 [cit. 2009-10-26]
- 13 VÁGNEROVÁ. M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál 2002,
3. vydání, ISBN 80-7178-678-0.
- 14 Vnit ní řád V znice Horní Slavkov pro odsouzené za azené k výkonu trestu
do v znice s ostrahou, ze dne 10. 09. 2007, aprobovaný Generálním editelstvím VS
R dne 8. 1. 2008, v platném zn ní
- 15 Vyhláška Ministerstva spravedlnosti . 93/2001 Sb. ze dne 06. 03. 2001,
o hospodá ské innosti ve VS R, ve zn ní pozd jších p edpis , dostupné
z elektronické databáze ASPI verze 12+
- 16 Výro ní zpráva V znice Horní Slavkov za rok 2009
- 17 Zákon . 169/1999 Sb. ze dne 30. 06. 1999 o výkonu trestu odn tí svobody, ve zn ní
pozd jších p edpis . [online]. dostupné z URL: <http://ley.cz/?s103&q103=all>
[cit. 2009-11-16]
- 18 Zákon . 435/2004 Sb. ze dne 13. 05. 2004 o zam stnanosti, ve zn ní pozd jších
p edpis . [online]. dostupné z URL: http://i.iinfo.cz/urs-att/p_435-04-114820561026021.htm?SID=5B35C8EAB444F3A0CE6835B7B3113C62
[cit. 2009-11-23]
- 19 Zákon . 555/1992 Sb. ze dne 17. 11. 1992 o v ze ské služb a justí ní stráží,
ve zn ní pozd jších p edpis . [online]. dostupné z URL:
http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1992/555992/Sb_555992_-----_.php [cit. 2009-11-26]

8 Seznam příloh

Příloha . 1: Dotazník

Příloha . 2: Fotografická dokumentace pracovišť odsouzených v areálu
Věznice Horní Slavkov

Příloha . 3: Fotografická dokumentace výrobků odsouzených – brigádnické
práce MODELÁ

Anonymní dotazník

Tento dotazník je určen pro odsouzené, kteří vykonávají trest odnětí svobody ve Věznici Horní Slavkov. Slouží ke zmapování současné situace pracovního zařazení odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Horní Slavkov a ke zjištění zájmu a vztahu odsouzených k samotnému pracovnímu zařazení. Dotazník je anonymní, kdo má zájem, může vyjádřit svůj vlastní pravdivý názor. Data získaná tímto dotazníkovým šetřením, budou využita ke zpracování bakalářské práce na téma „Zaměstnávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody“.

Vyplnění dotazníku je dobrovolné a znovu opakují anonymní. Pokud se tedy dobrovolně rozhodnete k případnému „zlepšení zaměstnanosti odsouzených ve Věznici Horní Slavkov“ tím, že dotazník vyplníte, uvádíte vždy pravdivé údaje. U výběru z odpovědí zakroužkujte příslušné písmeno, další otázky doplňte.

Za vyplnění dotazníku děkujeme.

Martin Beneš

- 1) Kolik je Vám let? Doplňte:
- 2) Po kolikáté jste ve výkonu trestu? Doplňte: (poprvé, podruhé, ...)
- 3) Jaká je délka Vašeho posledního trestu?
 - a) do 1 roku
 - b) do 2 let
 - c) do 3 let
 - d) do 5 let
 - e) více než 5 let
- 4) Kolik roků jste celkem ve VTOS? (součet délek všech trestů)
 - a) do 1 roku
 - b) do 3 let
 - c) do 5 let
 - d) do 10 let
 - e) nad 10 let
- 5) Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?
 - a) základní škola
 - b) zvláštní škola
 - c) střední odborné učiliště bez maturity
 - d) střední odborné učiliště s maturitou
 - e) střední škola nebo gymnázium ukončené maturitou
 - f) vysokoškolské vzdělání s titulem (doplňte):
 - g) nedokončené základní vzdělání
- 6) Máte nějaké zdravotní omezení nebo postižení, kvůli kterému nejste schopni pracovat?
 - a) ano – jaké? doplňte:
 - b) ne
- 7) Máte zájem ve VTOS pracovat?
 - a) ano
 - b) ne
- 8) Byl jste při nástupu do výkonu trestu oficiálně seznámen s možným pracovním zařazením ve výkonu trestu a s podmínkami pracovního zařazení?
 - a) ano
 - b) ne

- 9) Pracoval jste v době, než jste byl uvězněn?
- ano, před nástupem do věznice jsem vykonával povolání
 - ne, před nástupem do věznice jsem byl nezaměstnaný
- 10) Máte zájem v rámci výkonu trestu o rekvalifikaci, zvýšení či doplnění vzdělání?
- ano – upřesněte, o co byste měli zájem v rámci vzdělávání?
 - ne
- 11) Jste ve VTOS v současné době pracovní zájem?
- ano – kde konkrétně? :
 - ne
- 12) Byl jste ve VTOS dříve pracovní zájem?
- ano – v současném trestu
 - ano – v některém z předchozích trestů
 - ne, nikdy
- 13) O jakou práci byste měli ve věznici zájem?
- těžkou fyzickou práci
 - lehčí fyzickou práci
 - práci náročnější na manuální zručnost
 - jakoukoli práci, beru všechno, chci pracovat
 - žádnou, pracovat nechci
- 14) Pokud byste měli možnost volného výběru pracoviště ve Věznici Horní Slavkov, bez ohledu na Vaše kvalifikační předpoklady, vybral byste si konkrétní pracoviště : (uveďte pouze jednu možnost)
- vnitřní režie – (kuchyň, dílny, sklad, výměník, holič ...) uveďte
 - vnitřní režie – (úklid, odpad ...) uveďte
 - vzdělávací kurz (doplnění základního vzdělání)
 - terapeutický kurz (v rámci umístění na speciálním oddělení)
 - pracoviště - PROPAGACE – lehká práce vyžadující manuální zručnost
(podtrhněte) KTA – lehká fyzická práce v dílně (kovovýroba)
B.D.S. – lehká fyzická práce v dílně (kovovýroba)
PENTAR – ZBA – lehká fyzická práce mimo věznici
DIRECT E.U. – lehká fyzická pomocná práce v kantýně
Akce LOMNICE – pomocné práce uvnitř i mimo věznici
 - brigádnické práce dle potřeb věznice bez nároku na odměnu (úklid venkovních prostor, úklid vnitřních prostor, stavební práce, natěračské práce, pomocné práce...)
 - brigádnické práce ZÁSTUPCE ODDÍLU a KNIHOVNÍK bez nároku na odměnu (na každém oddělení jeden zástupce z řad odsouzených)
 - brigádnické práce MODELÁŘI – manuální práce vyžadující obrovskou manuální zručnost (výroba modelů staveb - hrady, zámky atd. na zakázku)
 - nevybral bych si žádnou práci, nabídka není dostatečná, ale zájem o práci mám
 - nevybral bych si žádnou práci, pracovat nechci
- 15) Pracujete na pracovišti podle Vašich představ, nebo byste raději pracoval na jiném místě?
- pracuji na pracovišti, kde jsem sám chtěl pracovat
 - pracuji, ale chtěl jsem původně pracovat na jiném pracovišti -
doplňte na kterém a pro?
 - nepracuji, protože je nedostatek práce
 - nepracuji, protože nechci pracovat

16) Je dle Vašeho názoru nabídka pracovních míst pro odsouzené ve VTOS V znice Horní Slavkov dostatečná?

- a) ano, myslím si, že práce je dostatek a kdo z odsouzených pracovat chce, tak je pracovních míst dostatek
- b) ne, práce je málo, spousta odsouzených pracovat chce, ale nejsou pracovní místa
- c) jiný názor – napište

.....

17) Byl dotazník srozumitelný?

- a) ano
- b) ne – uveďte, které otázky a čemu konkrétně jste nerozuměl:

Příloha . 2: Fotografická dokumentace Věznice Horní Slavkov (text str. 20, 29)

Fotografie . 1 – Věznice Horní Slavkov (text strana 29)

Fotografie . 2 – Pracoviště PROPAGACE (text strana 19)

Fotografie . 3 – Pracovišt B.D.S. (text strana 19)

Příloha . 3: Fotografická dokumentace výrobků odsouzených – brigádnické práce MODELÁŘ (text str. 21)

Fotografie . 4 - Maketa hradu Loket

Fotografie . 5 – Maketa zámku Vale

Fotografie . 6 – Maketa zámku Be ov nad Teplou